کتب خانهٔ آصفیهٔ سرکار عالی حیدرآباد دکن

نمبر داخله . . . .

تاریخ داخله . . . .

نام کتاب . . . مختصر تاریخ عثمانیه مسمی بتقادیر . . .

فن کتاب . . . . تاریخ . . .

نمبر کتاب در فن مذکور . . ۲۴۰ . .

...YED ALI BILGRAMI

مختصر عثمانلی تاریخی

﴿ سلطان عبد المجید خان ﴾

صاحب و ناشری کتابجی کرور

نور رشاد

مكتب عصر

{ رشدیه قسمی }

مختصر عثمانلی تاریخی

اثر

رشاد

کتابه هرپادشاهك تصویر همایونلری ده قونولمشدر

معارف نظارت جلیله‌سنك رخصتیله طبع اولنمشدر

قسطنطینیه

(آرتین آصادوریان) شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٢

صاحب وناشری : عصر کتبخانه‌سی صاحبی کرقور

١٣٠٩

آرتين آصادوريان

شركت مرتبيه كتبخانه ومطبعه سى

استانبول باب عالى جاده سنده نومرو ٥٢

٦٣٠٧	نومرو
٣٦ ن	قسم
	كتاب

مختصر تاریخ عثمانی

﴿ دولت علیهٔ عثمانیه‌نك خلاصهٔ احوال جغرافیاسی ﴾

جغرافیا اعتبارنجه دولت علیهٔ عثمانیه اوروپا قطعه‌سنده بولنان ممالکك جنوب شرقیسنده، آسیاده بولنان ممالکك غربنده‌در.

چین و روسیه الكالرندن صوکره ممالك عثمانیه اك واسع بر الكا اولدیغندن جغرافیا مؤلفلرندن بعضلری دولت علیه‌دن بحث ایتدکلری صیره‌ده «دنیانك اك واسع دولتلرندن بری» دیه توصیف ایدرلر.

ممالك عثمانیه طبیعةً «اوروپای عثمانی» — «آسیای عثمانی» — «آفریقای عثمانی» ناملریله اوچ قطعه‌یه منقسمدر.

اوروپا وآسیا قطعه‌سنجه شمال طرفنده روسیه وبحر سیاه، شمال وغرب طرفلرنده آوستریا وآدریاتیك یعنی وندیك دکیزیله یونانستان آق دکیز، فاس — آفریقا وآسیاجه جنوب طرفنده صحرای کبیر عمان دکیزی، بصره کورفزی — آسیاجه شرق طرفنده ایران وروسیه‌نك کورجستان ایالتیله محاط ومحدوددر.

شو الكا اوتز اوچ درجه عرض شمالیده قرق آلتی، قرق یدی درجه عرض شمالی‌یه قدر ممتد اولدیغی جهتله ممالك حاره‌نك صیجاقلرینه مقابل کله‌بیله‌جك صیجاق یرلری و اقطار منجمده‌نك برودتنه مقابل عد اولـ

بیله‌جك صوغوق یرلری ده حاوی اولدیغندن کرك حیوانات کرك نباتات ومعدنیاتجه دنیانك هر طرفنده موجود اولان شیلرك کافه‌سی بوقطعه‌ده یا موجود، یاخود قابل وجوددر. بوجهتله علمای فن جغرافیا بوقطعه‌یی مستقل برعالم وباشلی باشنه برجهان عد ایتمك درجه‌سنده اهمیتله تلقی ایتمشلردر.

ممالك مذکوره‌نك سواحلنی ثلثه نسبتنده تلثانه درجه‌سنده دکیزلر احاطه ایتمشدرکه بونلرك اکثری قاره دکیز، مرمره، جزایر یونانیه، آدریاتیك، بحر احمر، بصره کورفزی کبی بحار داخلیه‌دن اوله‌رق کرك مراسلات عسکریه، کرك مراسلات تجاریه ایچون ان قولای وامین یوللر دیمکدر.

یالکز اصل آق دکیزك سواحل آفریقیه‌سی ایله عمان دکیزی بحار واسعه‌دن معدود اولوب آنجق کرك بونلرك کرك بحار داخلیه‌نك سواحلنده اوقدر کوزل لیمانلر موجوددرکه جهانك هیچ برطرفنه مقیس دکلدر دینلسه مبالغه‌یه حمل اولنماز.

بو لیمانلر میاننده سلانیك، ازمیر، اسکندریه، بصره وبالخاصه استانبول لیمانلری جداً روی ارضده امثالی نادر لیمانلردر.

بو دکیزلردن ماعدا برطاقم انهار جسیمه بوقطعهٔ مبارکه‌نك ایچریلرنده کلرك دکیزلره منصب اولورکه بونلرك اکثری سیر سفائنه قابل اولدقلرندن هر بری داخل ممالك ایله واسطهٔ مخابره ومراسله اولمق امرنده اك کوزل شهراهلر یرینه قائم اولور.

انهار مذکوره میاننده طونه، صاوا، مریج، قزیل ایرماق، فرات،
دجله، نیل نهرلری برنجیلرده اولوب بونلردن ماعدا کرك بونهرلره
کرك دکیزلره منصب اولان یوزلرجه ایکنجی اوچنجی درجه‌ده نهرلر
دخی بر طاقمی قایقلر سیر وحرکته قابل اولوب وهمان کافه‌سی سقی
وارواء اراضی ایله زراعة خدمت ایتمك صورتلریله مستقلاً بر نعمت
الهیه عد اولنمغه شایاندر.

بو ممالك واسعه‌نك هیچ بر طرفنده آفریقای وسطی، آسیای وسطی
چوللری کبی چوللر یوقدرکه زراعة قابل اولماسون. هر طرفی منبت
ومحصولدار اولوب عقللره حیرت ویرن وسعت عظیمه‌سیله برابر یکپاره
بر چفتلك، یکپاره بر باغ اولمغه صالحدر.

آنجق وسعت ارضیه‌یه نسبتله نفوس اهالیسی آز اولدیغندن زراعتجه
ترقی ایتمه‌مش یرلری دخی آز اولوب برچوق یرلری پك اعلی قابل زراعت
اولدیغی حالده اهالیدن خالی بولنمق حسبیله زراعتدن دخی محرومدر.

ممالك عثمانیه سکنه‌سنی اوروپا جغرافیونی اوتوز آلتی میلیون اولمق
اوزره تخمین ایده‌رك بونك اون بش میلیونی اوروپا قطعه‌سنده، یکرمی بر
میلیونی دخی آسیا وآفریقای عثمانیده بولندیغنی روایت ایدرلر.

اوروپای عثمانیده بولنان نفوسك مقداری طوغرو نظریله باقیله‌
بیلیرسه‌ده آسیا وآفریقای عثمانی نفوسی هنوز تحریر اولنمامش اولدیغی
جهتله اوروپا ستاتستیقلری طرفندن ایدیلن تخمین پك ناقصدر.

هر نه ایسه نفوس مذکوره ملیت وقومیت واهمده‌یه منسوب اولدیغی
کبی دیانت واهمده ایله متنوع دخی دکلدر.

هیئت متحدهٔ عثمانیه ترك، عرب، كرد، لاز، بوشناق، پوماق، چیناق، آرناود، چركس، تاتار، مونغای، كورجی اولمق اوزره باشلیجه اون ایكی مسلمان قومدن متشكل اولوب بوندن ماعدا كذالك عرب، كورجی، روم، ارمنی، بلغار، آرناود، اولاح، یهودی اولمق اوزره باشلیجه سكز قوم غیرمسلم دخی واردر. بونلرك جملهسی (عثمانلی) نام جلیلی آلتنده متحد ومتعیشدرلر

بونلردن ده ماعدا اقوام عثمانیه میاننده اوفاق تفك قوملر دخی داخل اولوب بوحسابجه قومیت ودیانت فرقلری یكرمی یه قدر بالغ اولمقده وهر ایكی اون مقرارده لسانه تكلم ایلمكده در. آنجق بونلر میاننده عهداصل السنهٔ تركیه دن معدود اولان (عثمانلی) لسانی بر لسان عمومی اولدیغی كبی اسلامیت واو میانده مذهب جلیل (حنفی) اكثریت اوزره حكمی جاری اولان دیانت ومذهبدر

دولت علیهٔ عثمانیه نك پایتختی بلدهٔ طیبهٔ (قسطنطنیه) اولوب بوراده فرمانفرمای حكومت اولان ذات شوكت سمات عموم عثمانلیلرك پادشاهی وسلطانی اولدیغی كبی خلافت وامامت جلیله حسبیله بتون دنیا یوزنده بولنان ایكی یوز میلیونه قدر اهل اسلامك مرجع مقدسیدر.

﴿ مختصر عثمانلی تاریخی ﴾

مقدمه

نام جلیلانه نسبتله آ کاادیغمز غازی (عثمان) خان حضرتلری، که جداجد حضرت پادشاهی‌در، هجرتك **٦٥٦** تاریخنده بروسه ملحقاتندن «سوکود» قریه‌سنده دنیایه کلمشدر. پدرلری اسکی شهر وحوالیسنه صاحب بولنان سردار نامدار غازی (ارطغرل)درکه مقدما خراساندن اررنجانه هجرت وتوطن ایدن قایی خان قبیلهٔ ترکمانیه‌سنك رئیسی ایدی. اوزمان قونیه‌ده حکومت ایدن آل سلجوقدن سلطان علاء الدین کیقباد، غازی ارطغرلك امر جهادده کوستردیکی یارارلقلردن طولایی اسکی شهرله حوالیسنی «سلطان اوکی» نامنه تحویل وبرسنجاق حالنه افراغ ایدرك هدیه طریقیله غازی‌یه تملیك ایتمشدر.

ارطغرل غازی ٦٨٠ سنه‌سنده رحمت حقه انتقال ایتمکله ریاست مقامنه مخدوم مکرّملری عثمان غازی کچدی.

سن شریفلری ٢٤ ایدی.

غازی حضرتلری. طفولیتندن بری، مألوف اولدیغی غزالرنده دوام ایله کرك کندینه کرك دولت سلجوقیه‌یه دشمن اولان اطراف بکارینی تأدیب وتنکیله وقاره حصارك ضبطنه موفق اولدی. بوغلبه قونیه‌یه عکس ایدنجه علاء الدین سلطان پك زیاده محظوظ اوله‌رق غازینك ضبط ایتدیکی یرلری ینه کندیسنه تملیك ایله برابر عهدهٔ

لیاقتنه امارت توجیه وعلامت امتیاز اوله‌رق، بیاض رنکلی بر سنجاق ایله بر طبل [طاول] ارسال ایتدی.

عثمان غازی نائل امارت اولدقدن صوکره دخی بر طرفدن ملکنك تنظیم واصلاحنه، بر طرفدن‌ده حدود حکومتنی توسیعه همت ایله‌دی.

حضرت غازینك بو صورتله ایلریله‌دیکنی کورن بکلر عظیم خوف وتلاشه دوشه‌رك وفقط طوغریدن طوغرویه ایقاع موانعه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك برحیله ایله حقنده سوء قصد اجراسنی تصمیم واوصیره‌ده بیله‌جك تکفورینك اجرا اولنه‌جق سور زفافنی تمام فرصت عد ایده‌رك غازی‌یی دعوت ایتدیلر.

متفقلردن خرمنجك محافظی کوسه میخال عثمانلیلرك محبی، باخصوص عثمان غازینك مفتون جلادتی اولماسیله کندیسنی کیفیتدن خبردار ایتدی.

تفصیلی بیوك تاریخلرده بیـان وحکایه اولندیغی وجه ایله غازی حضرتلری هر سنه‌کی عادتی اوزره یایلاغه کیدرکن بیله‌جك حصارینه امانت طریقیله کوندردیکی اشیا صندوقلری ایچنه برخیلی مسلح آدم کیزله‌یه‌رك و برخیلی عسکری‌ده، یوك حیوانلرینك یاننـه ترفیقی معتاد اولان، قادینـلر قیافتنه صوقه‌رق بو تقریب دلفریب ایله قلعه‌یی ضبط ایتـدکدن ماعدا میدان حربده مقتول دوشن تکفورك زوجه‌لکنه حاضرلنمش اولان «نیلوفر» خاتونی‌ده اله کچیردی. [١]

ینه بو اثناده یعنی ٦٩٩ سنه‌سنده ایدی‌که قونیه اوزرنده‌کی تلسطلرینی آرتیران تاتارلردن محمود غازانك ایقاع ایتدیکی مظالمدن متولد قاریشقلقلرك باش کوستره‌سی اوزرینه هر ولایتده بولنان حکام وولاة داعیهٔ استقلال

[١] مشارالیهایی غازی حضرتلری فرزندلجیبی اورخان بکه تزویج ایتمشدرکه شهزاده غازی سلیمان پاشا ایله خداوندکار شهیدك والده‌لریدر.

ایله — طوائف ملوك صورتنده — انفراد ایتمش وغازی عثمان حضرتلری‌ده انقره‌یه طوغرو یکی ضبط ایتدیکی بیله‌جك ایله برابر کندی حدود ملکی داخلنده مستقل اوله‌رق قالمشدرکه ایشته سلطنت سنیهٔ عثمانیه‌نك ابتدای تشکل وظهوری بوتاریخدن اعتبار اولنور .

مستقل قالان ممالکله صاحبلرینك اسامی وصورت تقسیمی شویله‌در : (سلطان اوکی وانقره‌یه طوغرو اولان یرلریله برابر بیله‌جك) عثمان غازیده — (آق دکیز کناری یعنی بالیکسری) قاره عیساده [١] — (صاروخان) تکه اوغللرنده

(آیدین) حمید اوغللرنده .

(منتشانك جهات جنوبیه‌سی) قرمان اوغللرنده .

(توقاد وحوالیسی) قباد اوغلنده .

(قاره دکیز سواحلی) قزیل احمدلی دنیلن اسفندیار اوغلنده .

(کوتاهیه) کرمیان اوغلیله سلجوقیه‌دن غازی چلبیده .

١

﴿ عهد عثمان غازی ﴾

عثمان غازی نائل استقلال اولدیغی زمان ٤٢ یاشنده ایدیلر . امارتی متعاقب کندی نامنه خطبه اوقوتوب پای تختنی‌ده مجدداً اعمار ایتدیکی، یکی شهره نقل وتبعه‌سنك مصالحی ایچون ایجاب ایدن محللره قاضیلر تعیین ایله‌دی .

---

[١] بالتحریف « قره‌سی » دینیلیور.

تبعه‌سنه‌ده آرتق «عثمانلی» دینلمکه باشلادی.

ایرته‌سی سنه طاراقلی، کوینك، مدرنی سمتلرینی اوردی واینه‌.

[سلطان عثمان غازی]

کول، یارحصار، قویون حصاری قلعه‌لرینی روملردن آلوب استانبول ایمپراطوری طرفندن معاونته کوندریلان اردویی قویون حصاری پیشگاهنده مغلوب وپریشان ایتدی. [١]

[١] بوتکفورلر آسیای صغراده شرق ایمپراطورلغی اداره‌سنده فلان کوچوك برقطعه‌نك محوی اولان حصارلرك بر قوماندان و متصرف حکمنده اولوب مأمور اولدقلری حصارك حوالیسنده‌کی قرا واراضی‌یه دخی مالکانه صورتده صاحب ایدیلر. ایسه استانبولده‌کی ایمپراطور طرفندن نصب اولنمشلر

مهاشرتی

بوندن صوکره برمدت اطرافده بولنان حکام ایله حسن مناسبت التزام واصلاحات داخلیه ونشر عدالته اقدام ایتمه‌سیله سایه‌سنده صوقولان خلقك مقداری کوندن کونه چوغالمغه باشلادی .

بو حال ایله آلتی سنه کچدی . .

٧٠٧ سنه‌سنده بروسه تکفورینك امریله اطرانوس ، کته ، کستل محافظلری بالاتفاق عثمانلی طوپراغنه هجوم ایتدیلرسه‌ده عثمان غازینك قوّتی خیلیدن خیلی آرتمش اولدیغندن مهاجملری پوسکورتدکدن ماعدا آرقه‌لری صیره مشهور بهادرلردن قاره‌علی‌یی کوندروب ازمید وقاره مرسل حوالیسنی وایلك موفقیات بحریه‌مزدن اوله‌رق مرمره ایله مودانیا اوکنده‌کی قالولیمنی آطه‌سنی [٢] ضبط ایتدیردی.

عثمانلیلرك بویله آز زمان ایچنده چوق ایش کوره‌رك توسیع ملك وتأیید مبنای حکومت ایتمه‌لرینه اغماض ایده‌مه‌یه‌جك اولان شرق یعنی استانبول روم ایمپراطوری کندی باشنه ایقاع موانعه امکان بوله‌مایجه آناطولی، سوریه وعراق جهتلرنده حکمران بولنان « خدابنده » نك اتفاقنی قازانوب ترکمان بکلرینه تهدید آمیز مکتوبلر کوندردی .

غازئ صاحب جلادت ایسه بو حاله رغماً ازنیقی وقوجه حصار ایله لفکه‌یی تسخیر ایتدکدن صوکره تا استانبول بوغازنده بولنان «استاوروز» قریه‌سنه طوغرو اولان ممالکی چنکه‌یوب یورودی. جوارده

سه‌ده دره بکلکی طرزنده براستقلال اداره‌لری وار ایدی. منفعتلرینه تعلق ایتدکجه بری برلریله اتفاق ایده‌بیلیرلر واو زمانك سوق تعصبیله نصرانیتك محافظهٔ شرفی نامنه ایمپراطوردن آلدقلری امر وتوصیه‌یی‌ده بردرجه‌یه قدر اصغا ایدرلردی .

[٢] بو آطه‌نك براسمی‌ده «امیر علی آطه‌سی» درکه فاتحنه نسبت اولنمشدر . عوام تحریف ایده‌رك «امیرالی» دیرلر.

بولنان حصار صاحبلرینه ارسال ایتدیکی خبرلردن فوق‌الغایه دوچار خوف وتلاش اولان روم امراسی بیعته استعجال ایتدکلری صیره‌ده خرمنجك محافظی بولنان کوسه میخال بك قبول اسلام ایتمشدر . (سنه ٧٠٨)

بر آرالق آناطولی حوالیسندن هنوز ال چکمه‌مش اولان چنکیز طاقمندن برفرقه کرمیان ممالکندن یعنی کوتاهیه حوالیسندن ایلریله‌یوب قاره حصار اوزرینه هجوم کوستردیلر. عثمان غازی اوغلی اورخان بکله کوسه میخالی مأمور ایتمه‌سیله مشارالیهما واروب بالمحاربه جمعیتلرینی پریشان وبرچوقلرینی اسیر ایتدیلر (٧١٢) . بو وقعه‌دن صوکره عثمان غازی امراسندن غازی عبدالرحمن ایله آقچه قوجه شمال طرفلرینه آقین ایده‌رك آقچه اووه نواحیسیله دها برچوق محللری فتح ایله ازنیقی یعنی قوجه ایلی‌یی قوشاتدیلر .

بوصورتله توسع وجسامت کسب ایدن حکومت عثمانیه ایچون برکرسیٔ اداره‌یه لزوم کورولمش و بروسه شهرینك درکار اولان قابلیتی جهتیله فتحی خصوصی موقع‌مذاکره‌یه قونوله‌رق ایشه اطرانوس حصارندن باشلانیلمشدر . (٧١٧)

اطرانوس آلندقدن صوکره بروسه‌نك اطرافنه بعض قله‌لر انشاسیله تضییق وقاره دکیزه طوغرو آق‌یازی قونوریه حوالیسی ایله سقاریا نهرینك ایکی یاقه‌سی تسخیر اولندی . (٧٢٣)

بو حال اوچ سنه قدر دوام ایدوب نهایت غزاة اسلام بر اقدام ایله بروسه قلعه‌سی اوکنده‌کی پونار باشنه کیده‌رك بروسه‌یی ضبط ایتدیلر . بو وقعه‌نك عقبنده عثمان غازی ٧٠ یاشنده اولدیغی حالده مسقط

رأسی اولان سوکودده ارتحال ایتمکله وصیتی اوزرینه نعش مبارکی بروسه‌یه نقل اولنه‌رق حصارده‌کائن مناستر محلنه — که اورایه مؤخراً «میدان عثمانی» نامی ویریلمشدر — دفن اولندی . (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٦٥٦	٦٩٩	٧٢٦	٢٦	٧٠

٢

﴿ عهد سلطان اورخان بن عثمان ﴾

سلطان عثمانك بیوك اوغلی علاءالدین پاشا سلطنتی قبول ایتمه‌دیکندن کوچوك اوغلی سلطان (اورخان) ایکنجی پادشاه اوله‌رق ٧٢٦ سنه‌سنده تخت عالی بخت عثمانی‌یه جلوس و پدرلرینك وصیتی موجبنجه کرسیٔ سلطنتی بروسه شهرینه نقل بیوردیلر .

علاءالدین پاشا وزیر اوله‌رق وضع قوانین وسائر مشاغل مهمهٔ دولتله اشتغال ایتدی. علاءالدین پاشایه «پاشا» دینلمه‌سی ترکجه‌ده بو لفظك «بیوك قارداش» معناسنه اولدیغی ایچوندر .

سلطنت عثمانیه‌ده ابتدا وزیر اولان علاءالدین پاشادر .

برسنه صوکره رومه‌لر علیهنه سفر آچیلوب شجعان امرادن آقچه قوجه ازمیدی، غازی عبدالرحمن قندره حصارینی فتح ایتدیلر.

بو صیره‌ده اسکدار قربنده کائن آیدوس قلعه‌سی‌ده آلندی‌که قلعه‌نك سهولتله اله کچمه‌سنه محافظلك قیزی سبب اولمشدر [١] قلعه

[١] رومان نوعندن اولان بو وقعه‌یی احمد مدحت افندی حضرتلری یك کوزل تصویر ایدوب « قرق انبار » اسمنده‌کی اثرنده «عثمانلی تاریخنك قسم شاعرانه‌سی» عنوانیله یازدیغی فقرات تاریخیه میاننه ادخال ایتمشدر .

بابله اله کچیریلن قیز مؤخراً عبد الرحمن غازی‌یه — قلیجی اکمکی

[سلطان اورخان بن عثمان]

اوله‌رق — طرف پادشاهیدن اهدا و تزویج ایدیلدی. بو سفرك نهایتلرنده هرکه وقاره مرسل حوالیسی‌ده آلندی (٧٢٨)

علاء الدین پاشانك جملهٔ تدابیر حکیمانه و حکمدارانه‌سندن اوله‌رق دولت عثمانیه نامنه سکه کسیلمش و «سپاهی»، «یکیچری» نامیله سواری و پیاده عساکر منتظمه احداث اولنمشدر (٧٢٩). اورخان غازی مال

تپه، طاوشانلی اوکنده روم ایمپراطورلغنك اردوسنه غلبه وازنیق شهرینی محاصره ایتدیکه (۷۳۱) بوبلده روملرك ایکنجی پای تختی حکمنده اولدیغندن اوکوندن صوکره ایمپراطورلغك آسیاده‌کی حکومتندن برخیر قالمادی.

۷۳۲ ده علاءالدین پاشا وفات ایتمکله یرینه اورخان غازینك بیوك شهزاده‌سی سلیمان پاشا وزیر اولدی.

سلیمان پاشا وزارتنی متعاقب مدرنی، کملیك قضالرینی فتح ایتدی. بونك اوزرینه روم ایمپراطوری صلحه رغبت ونشانهٔ مسالمت اولمق اوزره دخی برخیلی هدیه تقدیمنه مسارعت کوستردی.

دولت عثمانیه طرفندن بو رغبت تمام فرصت عد ایدیله‌رك قاره‌سی اوزرینه سفر آچیلدیکه بوکا قاره‌سی حاکمنك وفاتی اوزرینه اوغللری بیننده ظهور ایدن منازعات ایله برابر اورالر خلقنك تابعیت عثمانیه‌یه کیرمك امرنده کوستردکاری آرزو سبب اولمشدر. بو سفردن قازانیلان برچوق یرلرده ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایدیلدی. (۷۳۶)

برمدت اورتالق صلح و آسایش اوزره بولندیغندن بروسه وازنیق شهرلری جامعلری، مدرسه‌لر، مکتبلر، عمارتلر، چشمه‌لر واِیجاب ایدن یرلره کوپرولر بناسیله احیا ایدیلدی. متواتردرکه اون سنه ظرفنده یالکز درت بیك خانه وجوده کتیریلدی. بروسه شهرنده یوز بیکی متجاوز نفوس پیدا اولدی.

دولته هردرلو خدمت ابراز ایدنلره املاك واراضی احسان اولندی.

۷۴۶ ده ایمپراطور قانتاکوزن دولت عثمانیه ایله اولان صلح عهدنامه‌سنی تجدید وقیزی پرنسس تئودورایی اورخان غازی‌یه تزویج ایتدی.

بونك اوزرینه غازی حضرتلری ایرتەسی سنه اسکدارە کلوب ایمپراطورله ملاقات واوچ کون آرام بیوردیلر .

روم ایمپراطورلغی خاندانی میانندە من القدیم حکم سورمکدە اولان دعوای ریاست ۷۵۸ دە تجدد ایتمش و بری طرفدن صرب وبلغار ملتلری دخی ایمپراطورلق مقامنە کوز آتمش اولدیغندن اورخان غازی حضرتلری بو قاریشقلقدن استفادە ایلە بر زماندن بری املنی ایدنمش اولدیغی وجە ایلە شهزادە سلیمان پاشا ایلە قارەسی والیسی حاجی ایل بکی وسابق بروسە محافظی اولوب قبول اسلام ایتمش اولان مشهور اوراوس بکی وسرکردۀ نامدار آجە بکی روم‌ایلی فتحنە مأمور ایتدی .

مشار الیهم دریادن کلیبولی یاقەسنە کچەرك اول امردە کلیبولی، بولایر خیرە بولی، تکفور طاغی ایلە ایبصالە ومعلقرەیی ضبط ایتدیلر .

نە چارەکە بو آرالق شهزادە سلیمان پاشانك بیندیکی آت بر آغاجە شدتلە چارپوب وفاتی منتج اولماسیلە بو قدرجق فتح ونصرتلە اکتفا اولندی . (۷۵۹)

بو مصیبتك تأثیریلە اورخان غازی دخی خستەلنوب ارتحال ایتدی. (رحمه الله)

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٦٨۷	۷۲٦	۷٦۱	۳۵	۷۵

﴿ عهد خداوندکار سلطان مراد اوّل ﴾

سلطان اورخان غازینك ایکنجی مخدومی سلطان مراد اوّل حضرتلری ۳۵ یاشنده اولدیغی حالده جلوس ایتدی. (۷۶۱)

برادری سلیمان پاشانك اثرینه تبعیتله روم ایلیده توسیع ملك ایچون بولایردن ادرنه اوزرینه یورومك ایستهمش ایسهده قارامان اوغللرینك

تحریك واقساديله آنقره وحواليسنی ضبط ايتمش اولان اخی وعيان عشايری اوزرینه يورومکه مجبور اولدی و ۲۵ بيك عسکرله كيدوب اوزمان عموم آناطولینك مرکز تجارتی حکمنده بولنان آنقره‌یی فتح ایله‌دی .

بو فتحدن صوكره تكرار روم ايلی طرفنه کچه‌رك امر جهاده باشلادی. روم ايلی بكلر بكی نصب اولنان لالا شاهين پاشا ايله حاجی ايل بكی كشان، ديمتوقه، لوله‌برغوسی قصبه‌لرینی تسخیر وبعده ادرنه شهرینی فتح ایله‌دی (۷۶۳). ادرنه‌نك فتحی امرنده بو ايكی مجاهدك فوق‌العاده غيرتلری مشهود اولمشدر .

بو فتحی متعاقب غازی اورانوس بك جنوب طرفندن كوملنجه، واردار، قاره‌فریه، عورت حصاری، قاواله، درامه، زيخنه، سيروز قصبه‌لرینی، لالا شاهين پاشا دخی شمال جهتندن فلبه، اسکی ويكی زاغره، اهتمان، صماقو قضالری اوزرینه يورویوب آلديلر .

بو حربلرده اله كچيريلن مال غنائم حدسز حسابسز اولديغندن ميری ايچون خمس غنائم آلنماسی قرارلشدیریلدی .

غازيلردن هر ايكيسنه‌ده اوطرفلرده اوقدر بيوك مالكانه‌لر احسان اولندی‌كه محصولندن اوچر دردر بيك عسکر بسله‌ديلر .

خداوندکار حضرتلری حدود ممالك عثمانيه‌نك شو صورتله توسعی اوزرینه بعض تنسيقات واصلاحات اجراسنه لزوم كوره‌رك ازجمله تيمارلی سپاهی اصولنی ترتيب ايتديلر .

عثمانليلرك بويله هر طرفدن ايلرولمه‌لری، هر طرفدن استانبول جوارینه صارقمالری اوروپايی وهم وتلاشه دوشورمکه باشلامش ونهايت پاپالق مقامنك اخطاری اوزرینه مجارستان، بوسنه، صرب قراللری ایله

افلاق بکی بالاتفاق اوتوز بیك اهل صلیب عسکریله ادرنه‌یه یورویه‌رك مریچ نهری ساحلنه اردو قوردیلر (۷۶۶) .

آنجق حاجی ایل بکی بو نظامسز اردویی اون بیك بهادر ایله برگیجه ظرفنده باصه‌رق جمله‌سنی تارومار ایتدی‌که تواریخ عثمانیه‌ده محل وقعه‌یه «صرپ صندیغی» یعنی صرپلیلرك منهزم اولدیغی محل نامی ویریلیر .

بری طرفده پادشاه حضرتلری بیغا قلعه‌سنی ضبط ویکیشهر ایله بیله‌جك ، بروسه شهرلرنده جامعلر ، مدرسه‌لر ، حماملر بنا وادرنه‌ده دخی مکلف خیرات ومزین سرایلر انشاسیله مقر سلطنت اتخاذ ایله‌دی .

۷۶۸ ده اردولر ترتیبنه باشـلانیلوب تیمور طاش پاشـا چرمن ، یانبولی حوالیسنه وبالذات خداوندکار حضرتلری آیدوس ، قرین آباد ، قرق کلیسا ، پونار حصاری ، ویزه ، سوزه بولی قصـبه‌لرینه هجوم ایله ضبط وتسخیر ایتدیلر .

راغوزه جمهوری ، که بوکا تواریخ عثمانیه‌ده «دوبر وونديك» نامی ویریلیر ، حمایت عثمانیه‌یی قبوله میل ایدوب سنوی برمقدار معین ویرکی[*] تادیه‌سی مقاوله‌سیله عهدنامه‌یه نائل اولدی .

غازی خداوندکار حضرتلری — قانون قدیم اوغوزیان اوزره — پنجه‌سنی آل بویایه اوروب عهدنامهٔ مذکور اوزرینه باصمشدرکه مؤخراً آکا تقلیداً طغرا ایجاد اولنمشدر .

بروسه قاضیسی ایکن آنقره فتحنده قاضی عسکر اولان جاندارلی قاره خلیل کمال فطانت و درایتنه مبنی « خیرالدین پاشـا » نامیله وزیر

[*] بعض تاریخلرده ویرکی‌نك مقداری فرق سك دوق آلتونی اوله‌رق کوستریلمشدر .

نصب اولنمش ویکیدن مکمل نظامات عسکریه وضع وتأسیس ایدیلمشدر (٧٧٠).

قوهٔ قاهرهٔ عثمانیه‌دن دوچار اندیشه اولان کوستندیل پرنسی قسطنطین حضرت پادشاهه عرض متابعت ایتمه‌سیله مکافاةً الباس خلعت اولندیغی کبی ممالک عثمانیه‌یه الحاق اولنمش اولان کوستندیل والیلکی دخی عهده‌سنده ابقا اولندی (٧٧٢).

ایرته‌سی سنه استانبول قربنده بعض قصبه‌لر ضبط اولندیغی کبی صرب وافلاق طرفلرینه اردو سوقیله نیش قلعه‌سی آلندی. بلغارستان پرنسی سیزمان دخی سلستره‌ده صیقشمغله قیزینی حضرت پادشاهه هدیه ایتمک صورتیله روی اطاعت کوستردی (٧٧٦).

لالا شاهین پاشا یرینه بکلر بکی نصب اولنان تیمور طاش پاشا ارباب تیمارک نظامنی تأیید ایله آوروپا حدودینی تقویه ایتمه‌سیله آلتی سنه مدت صلح وصلاح واعمار بلاد ایله وقت کچیریلدی.

٧٨٢ ده کرمیان اوغلنک قیزی دولتشاه خاتون حضرت خداوندکارک مخدوم مکرملری ییلدیرم بایزید بکه تزویج اولنمغله جهاز طریقیله کوتاهیه، کوموش، اکری کوز، طاوشانلی؛ سما وقضالری دخی ممالک عثمانیه اجزاسی میانته داخل اولدی. دولت شاه خاتون چلبی سلطان محمد حضرتلرینک والده‌لریدر.

ایرته‌سی سنه خداوندکار حضرتلری یوکی ممالکنی کورمک ایچون کوتاهیه‌یه عزیمت بیوردیغی صیره‌ده یکیشهر، آق شهر، آسپارته سنجاقلرینی‌ده حمید اوغلندن بیع شرعی ایله صاتین آله‌رق ممالک عثمانیه‌یه الحاق وادارهٔ حکومتنی بیوک شهزاده ییلدیرم بایزید خانه تودیع بیوردی.

٧٨٤ ده روم ایلی طرفلرینه یکیدن اردو ترتیب وتیمور طاش پاشا ایله تسریب اولنه‌رق مناستر، پرلیه، اشتب قضالری و ٧٨٦ ده دخی صوفیه ضبط و تسخیر اولندی.

شرف صهریت پادشاهی‌یه مظهر اولان قارامان حاکمی من‌القدیم عثمانلی نامنك حسودی اولمغله طرائف اتراکدن برایکی طائفه خلقیله حدود عثمانیه‌یی وبوصورتله حدینی تجاوز ایتمش ایسه‌ده اردوی همایون طرفنه فنا هزیمته اوغرادیغندن زوجه‌سی بولنان سلطانك توسطیله پادشاهك دامن مرحمتنه صاریلدی ونائل‌عفو وامان اوله‌رق ینه ملکی کندیسنده قالدی.

بووقعه‌یی متعاقب ینه براهل صلیب داهیه‌سی پیدا اوله‌رق ایکی یوز بیك نفردن عبارت براردو ایله اردوی همایون قوصوه پیشکاهنده محاربه‌یه طوتوشدی.

عثمانلیلر بونلره نسبتله اقل قلیل ایسه‌لرده شهزاده ییلدیرم بایزید دشمن طابورلرینی بری برینه قاته‌رق حتی صرب قرالنی اسیر ایتمشدر.

نهایت صلیبیلر دوچار مغلوبیت وپریشانی اوله‌رق بر رر قاچمغه باشلامش و ییلدیرم بایزید ایسه پیلرینی براقایوب برآلای رفقای جلادتیله بونلری تعقیب ایتمشدر.

بو آرالق خداوندکار حضرتلری میدان معرکه‌یی طولاشه‌رق خاك فنایه سریلن نیجه بیك قهرمانلرك اجسادینی تماشا ایله متأثر اولمقده ایکن ناکهان یاره‌لی صرب نفراتی میانندن بری فرلایوب الده‌کی خنجر سرتیزی اووجود مبارکك اوزرینه حواله ایله شهید ایتمشدر (٧٩١).

نعش مغفرت نفشلری بروسه‌یه نقل اوله‌رق «چکرکه» ده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه دفن اولندی. (رحمه الله)

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٢٦	٧٦١	٧٩١	٣١	٦٥

٤

﴿ عهد ییلدیرم بایزید خان ﴾

خداوندکارك وقوع شهادتی اوزرینه همان مخدوملری سلطان ییلدیرم بایزیده بیعت اولندی. سن شریفلری اوتور راده‌سنده ایدی.

پادشاه نوجاه حضرتلری متفقلره قارشی قازانیلمش اولان غلبه‌دن بحق استفاده ایچون تدارکات مقتضیه‌یی بالاکمال ودین اوزرندن طونه‌یی کچه‌رك مجارستان ایله صرپستانده برخیلی غلباته مظهر اولدی. صرپ قرالی استفان مقطوع برویرکی اعطاسی وهمشیره‌سنك حرم همایونه تقدیم واهداسی صورتیله عقد مصالحه‌یه مجبور اولدی (۷۹۲).

بعده آلتی بیك پیاده وقرق بش بیك سواریدن مرتب برقوتی استصحاب ایده‌رك استانبول سوری اوکنده بر نمایش عسکری اجرا ایله‌دیکه بوکا سبب، استانبول ایمپراطوری یوانی پالولوغوس‌ك اوغلی اولوب محبوس بولنان اندرونیقوسك پدری مقامنه کچملك ایچون حضرت پادشاهه اجرا ایتدیکی وعد وتعهد ایدی. آنجق یوانی اورخان غازی زماننده‌ن بری سلطنت عثمانیه ایله اولان حقوقنی یاد واوغلنك وعد ایتدیکی شیلری‌ده درعهده ایتدیکندن تکرار مقامنه اوتورتوله‌رق اندرونیقوسه دخی سلوری، ارکلی، سلانیك حکومتلری توجیه اولندی.

حضرت پادشاه ۷۹٤ ده فتح بلاده عزیمت ایده‌رك آناطولیده بولنوب هنوز روملر النده قالان آلاشهری ضبط وتسخیر ایتدیکی کبی آیدین اوررینه دخی یورویه‌رك اولا اوراسنی وصیره‌سیله صاروخان، منتشابی وقارامانلی النده بولنان قونیه، آقسرای، نیکده، آق شهر وسائر بلادی ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله‌دی.

ملکلری عثمانلیلر یدینه کچن امارت بکلری قسطمونی حاکمی اسفندیار زاده کوتوروم بایزیده التجا ایتدیلر. فقط بو آدم عساکر عثمانیه‌یه قارشی کله‌مه‌یه‌جکنی بالتیمن حیله یولنه صاپه‌رق برطرفدن افلاقلیلری، دیکر طرفدن قارامانلیلری تحریك وافساده باشلادی.

بونك اوزرینه افلاق حاکمی پرنس میرچه طونه‌یی تجاوزله بلغار.

بونك اوزرينه غازى حضرتلرى ايرته سى سنه اسكداره كلوب ايمپراطورله ملاقاة واوچ كون آرام بيورديلر .

روم ايمپراطورلغى خاندانى ميانده من القديم حكم سورمكده اولان دعواى رياست ٧٥٨ ده تجدد ايتمش وبرى طرفدن صرب وبلغار ملتلرى دخى ايمپراطورلق مقامنه كوز آتمش اولديغندن اورخان غازى حضرتلرى بو قاريشقلقدن استفاده ايله بر زماندن برى امل ايدنمش اولديغى وجه ايله شهزاده سليمان پاشا ايله قاره سى واليسى حاجى ايل بكى وسابق بروسه محافظى اولوب قبول اسلام ايتمش اولان مشهور اورانوس بكى وسركردهٔ نامدار آجه بكى روم ايلى فتحنه مأمور ايتدى .

مشاراليهم دريادن كليبولى ياقه سنه كچه رك اوّل امرده كليبولى، بولاير خيره بولى، تكفور طاغى ايله ايبصاله ومعلقره يى ضبط ايتديلر .

نه چاره كه بو آرالق شهزاده سليمان پاشانك بينديكى آت بر آغاجه شدتله چارپوب وفاتى منتج اولماسيله بو قدرجق فتح ونصرتله اكتفا اولندى . (٧٥٩)

بو مصيبتك تأثيريله اورخان غازى دخى خسته لنوب ارتحال ايتدى.

(رحمه الله)

تاريخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٦٨٧	٧٢٦	٧٦١	٣٥	٧٥

٣

عهد خداوندکار سلطان مراد اوّل

سلطان اورخان غازینك ایکنجی مخدومی سلطان مراد اوّل حضرتلری ٣٥ یاشنده اولدیغی حالده جلوس ایتدی. (٧٦١)

برادری سلیمان پاشانك اثرینه تبعیتله روم ایلنده توسیع ملك ایچون بولایردن ادرنه اوزرینه یورومك ایستەمش ایسەده قارامان اوغللرینك

تحریك وافسادیله آنقره وحوالیسنی ضبط ایتمش اولان اخی وعیان عشایری اوزرینه یورومکه مجبور اولدی و ٢٥ بیك عسکرله کیدوب اوزمان عموم آناطولینك مرکز تجارتی حکمنده بولنان آنقره‌یی فتح ایله‌دی .

بو فتحدن صوکره تکرار روم ایلی طرفنه کچه‌رك امر جهاده باشلادی. روم ایلی بکلر بکی نصب اولنان لالا شاهین پاشا ایله حاجی ایل بکی کشان، دیمتوقه، لوله‌برغوسی قصبه‌لرینی تسخیر وبعده ادرنه شهرینی فتح ایله‌دی (٧٦٣). ادرنه‌نك فتحی امرنده بوایکی مجاهدك فوق العاده غیرتلری مشهود اولمشدر .

بو فتحی متعاقب غازی اورانوس بك جنوب طرفندن کوملنجه، واردار، قاره‌فریه، عورت حصاری، قاواله، درامه، زیخنه، سیروز قصبه‌لرینی، لالا شاهین پاشادخی شمال جهتندن فلبه، اسکی ویکی زاغره، اهتمان، صماقو قضالری اوزرینه یورویوب آلدیلر .

بو حربلرده اله کچیریلن مال غنائم حدسز حسابسز اولدیغندن میری ایچون خمس غنائم آلنماسی قرارلشدیریلدی .

غازیلردن هر ایکیسنه‌ده اوطرفلرده اوقدر بیوك مالکانه‌لر احسان اولندی‌که محصولندن اوچر دردر بیك عسکر بسله‌دیلر .

خداوندکار حضرتلری حدود ممالك عثمانیه‌نك شوصورتله توسعی اوزرینه بعض تنسیقات واصلاحات اجراسنه لزوم کوره‌رك ازجمله تیمارلی سپاهی اصولنی ترتیب ایتدیلر .

عثمانلیلرك بویله برطرفدن بالقانلره، برطرفدن استانبول جوارینه صارقالری اوروپایی وهم وتلاشه دوشورمکه باشلامش ونهایت پاپالق مقامنك اخطاری اوزرینه مجارستان، بوسنه، صرب قراللری ایله

افلاق بکی بالاتفاق اوتوز بیك اهل صلیب عسکریله ادرنه‌یه یورویه‌رك مریچ نهری ساحلنه اردو قوردیلر (۷۶۶).

آنجق حاجی ایل بکی بو نظامسز اردویی اون بیك بهادر ایله بر کیجه ظرفنده باصه‌رق جمله‌سنی تار و مار ایتدی‌که تواریخ عثمانیه‌ده محل وقعه‌یه «صرپ صندیغی» یعنی صرپلیلرك منهزم اولدیغی محل نامی ویریلیر.

بری طرفده پادشاه حضرتلری بیغا قلعه‌سنی ضبط ویکیشهر ایله بیله‌جك، بروسه شهرلرنده جامعلر، مدرسه‌لر، حماملر بنا وادرنه‌ده دخی مکلف خیرات ومزین سرایلر انشاسیله مقر سلطنت اتخاذ ایله‌دی.

۷۶۸ ده اردولر ترتیبنه باشـلانیلوب تیمور طاش پاشـا چرمن، یانبولی حوالیسنه وبالذات خداوندکار حضرتلری آیدوس، قرین آباد، قرق کلیسا، پونار حصاری، ویزه، سوزه بولی قصـبه‌لرینه هجوم ایله ضبط وتسخیر ایتدیلر.

راغوزه جمهوری، که بوکا تواریخ عثمانیه‌ده «دوبر ووندیك» نامی ویریلیر، حمایت عثمانیه‌یی قبوله میل ایدوب سنوی بر مقدار معین ویرکی[*] تادیه‌سی مقاوله‌سیله عهدنامه‌یه نائل اولدی.

غازی خداوندکار حضرتلری — قانون قدیم اوغوزیان اوزره — پنجه‌سنی آل بویایه اوروب عهدنامهٔ مذکور اوزرینه باصمشدرکه مؤخراً آکا تقلیداً طغرا ایجاد اولنمشدر.

بروسه قاضیسی ایکن آنقره فتحنده قاضی عسکر اولان جاندارلی قاره خلیل کمال فطانت و درایتنه مبنی «خیرالدین پاشـا» نامیله وزیر

[*] بعض تاریخلرده ویرکی‌نك مقداری قرق سك دوق آلتونی اوله‌رق کوستریلمشدر.

نصب اولنمش ویکیدن مکمل نظامات عسکریه وضع وتأسیس ایدیلمشدر (۷۷۰).

قوۀ قاهرۀ عثمانیه‌دن دوچار اندیشه اولان کوستندیل پرنسی قسطنطین حضرت پادشاهه عرض متابعت ایتمه‌سیله مکافاةً الباس خلعت اولندیغی کبی ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولنمش اولان کوستندیل والیلکی دخی عهده‌سنده ابقا اولندی (۷۷۲).

ایرته‌سی سنه استانبول قربنده بعض قصبه‌لر ضبط اولندیغی کبی صرپ وافلاق طرفلرینه اردو سوقیله نیش قلعه‌سی آلندی. بلغارستان پرنسی سیزمان دخی سلستره‌ده صیقشمغله قیزینی حضرت پادشاهه هدیه ایتمك صورتیله روی اطاعت کوستردی (۷۷٦).

لالا شاهین پاشا یرینه بکلر بکی نصب اولنان تیمور طاش پاشا ارباب تیمارك نظامنی تأیید ایله آوروپا حدودینی تقویه ایتمه‌سیله آلتی سنه مدت صلح وصلاح واعمار بلاد ایله وقت کچیریلدی.

۷۸۲ ده کرمیان اوغلنك قیزی دولتشاه خاتون حضرت خداوندکارك مخدوم مکرملری ییلدیرم بایزید بکه تزویج اولنمغله جهاز طریقیله کوتاهیه، کوموش، اکری کوز، طاوشانلی؛ سما وقضالری دخی ممالك عثمانیه اجزاسی میانه داخل اولدی. دولت شاه خاتون چلبی سلطان محمد حضرتلرینك والده‌لریدر.

ایرته‌سی سنه خداوندکار حضرتلری بویکی ممالکنی کورمك ایچون کوتاهیه‌یه عزیمت بیوردیغی صیره‌ده یکیشهر، آق شهر، آسپارته سنجاقلرینی‌ده حمید اوغلندن بیع شرعی ایله صاتین آله‌رق ممالك عثمانیه‌یه الحاق وادارۀ حکومتنی بیوك شهزاده ییلدیرم بایزید خانه تودیع بیوردی.

٧٨٤ ده روم ایلی طرفلرینه یکیدن اردو ترتیب وتیمور طاش پاشا ایله تسریب اولنه‌رق مناستر، پرلیه، اشتب قضالری و ٧٨٦ ده دخی صوفیه ضبط و تسخیر اولندی .

شرف صهریت پادشاهی‌یه مظهر اولان قارامان حاکمی من‌القدیم عثمانلی نامنك حسودی اولمغله طرائف اترا کدن برایکی طائفه خلقیله حدود عثمانیه‌یی وبوصورتله حدینی تجاوز ایتمش ایسه‌ده اردوی همایون طرفنه فنا هزیمته اوغرادیغندن زوجه‌سی بولنان سلطانك توسطیله پادشاهك دامن مرحمتنه صاریلدی ونائل‌عفو وامان اوله‌رق ینه ملکی کندیسنده قالدی .

بوو‌قعه‌یی متعاقب ینه براهل صلیب داهیه‌سی پیدا اوله‌رق ایکی یوز بیك نفردن عبارت براردو ایله اردوی همایون قوصوه پیشکاهنده محاربه‌یه طوتوشدی .

عثمانلیلر بونلره نسبتله اقل قلیل ایسه‌لرده شهزاده ییلدیرم بایزید دشمن طابورلرینی بری برینه قاته‌رق حتی صرب قرالنی اسیر ایتمشدر .

نهایت صلیبیلر دوچار مغلوبیت وپریشانی اوله‌رق برر برر قاچمغه باشلامش ویبلدیرم بایزید ایسه پیلرینی براقیوب برآلای رفقای جلادتیله بونلری تعقیب ایتمشدر .

بو آرالق خداوندکار حضرتلری میدان معرکه‌یی طولاشه‌رق خاك فنایه سریلن نیجه بیك قهرمانلرك اجسادینی تماشا ایله متأثر اولمقده ایکن ناکهان یاره‌لی صرب نفراتی میانندن بری فرلایوب الده‌کی خنجر سرتیزی اووجود مبارکك اوزرینه حواله ایله شهید ایتمشدر (٧٩١) .

نعش مغفرب نقشلری بروسه‌یه نقل اوله‌رق «چکرکه» ده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه دفن اولندی . (رحمه الله)

مدت عمر	مدت سلطنت	وفات	جلوس	تاریخ ولادت
٦٥	٣١	٧٩١	٧٦١	٧٢٦

٤

﴿ عهد یلدیرم بایزید خان ﴾

خداوندکارك وقوع شهادتی اوزرینه همان مخدوملری سلطان یلدیرم بایزیده بیعت اولندی. سن شریفلری اوتوز رادهسنده ایدی

پادشاه نوجاه حضرتلری متفقلره قارشی قازانیلمش اولان غلبه‌دن بحق استفاده ایچون تدارکات مقتضیه‌یی بالاکمال ودین اوزرندن طونه‌یی کچه‌رك مجارستان ایله صرپستانده برخیلی غلباته مظهر اولدی. صرپ قرالی استفان مقطوع برویرکی اعطاسی وهمشیره‌سنك حرم همایونه تقدیم واهداسی صورتیله عقد مصالحه‌یه مجبور اولدی (۷۹۲).

بعده آلتی بیك پیاده وقرق بش بیك سواریدن مرتّب برقوتی استصحاب ایده‌رك استانبول سوری اوکنده بر نمایش عسکری اجرا ایله‌دیکه بوکا سبب، استانبول ایمپراطوری یوانی پالولوغوسك اوغلی اولوب محبوس بولنان اندرونیقوسك پدری مقامنه کچمك ایچون حضرت پادشاهه اجرا ایتدیکی وعد وتعهد ایدی. آنجق یوانی اورخان غازی زماندن بری سلطنت عثمانیه ایله اولان حقوقنی یاد واوغلنك وعد ایتدیکی شیلری‌ده درعهده ایتدیکندن تکرار مقامنه اوتورتوله‌رق اندرونیقوسه دخی سلوری، ارکلی، سلانیك حکومتلری توجیه اولندی.

حضرت پادشاه ۷۹٤ ده فتح بلاده عزیمت ایده‌رك آناطولیده بولنوب هنوز روملر النده قالان آلاشهری ضبط وتسخیر ایتدیکی کبی آیدین اوزرینه دخی یورویه‌رك اوّلا اوراسنی وصیره‌سیله صاروخان، منتشابی وقارامانلی الده بولنان قونیه، آقسرای، نیکده، آق شهر وسائر بلادی ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله‌دی.

ملکلری عثمانلیلر یدینه کچن امارت بکلری قسطمونی حاکمی اسفندیار زاده کوتوروم بایزیده التجا ایتدیلر. فقط بوآدم عساکر عثمانیه‌یه قارشی کله‌میه‌جکنی بالتیقن حیله یولنه صاپه‌رق برطرفدن افلاقلیلری، دیکر طرفدن قارامانلیلری تحریك وافساده باشلادی.

بونك اوزرینه افلاق حاکمی پرنس میرچه طونه‌یی تجاوزله باغار-

ستانه طوغری یورودی. پادشاه ظفرپناهك دفع صائل ایچون روم ایلنه شتاب ایتمه‌سی بری طرفدن قارامانلیلره فرصت ویرمه‌سیله بونلر تجدید مخاصمه‌یه ابتدار وتیمور طاش پاشایی قید اسادته گرفتار ایتدیلر.

یلدیرم بایزید حضرتلری روم ایلیده افلاقلیلری دامن امانه دوشوردکدن صوکره درحال آناطولی‌یه گچه‌رك قارامانلیلر اوزرینه واردی ومناقشانه استرحاملرینه باقمایه‌رق قارامان اوغلنی اسیر وبتون ممالکنی ملك عثمانی‌یه ضم والحاق ایتدی.

بعده شمال طرفنه توجیه ایله ترکمانلر النده‌ن قیصریه، سیواس سنجاقلرینی آلدی (٧٩٥).

جانیك، آماسیه، عثمانجق حوالیسنی‌ده قبضهٔ تسخیره آلنجه اسفندیار زاده سینوبده‌کی حکومتنی ترك ایله فرار وتیمورلنکه التجا ایتدی.

ایکی سنه مدت صلح اوزره گچه‌رك امور اداره‌نك تنظیم وتنسیقیله اشتغال اولندی.

٧٩٧ ده مجار قرالی آلمان بکلری، فرانسه قرالی، ردوس شوالیه‌لری، افلاق ویوه‌داسیله اتفاق ایده‌رك جمع ایتدیکی عسکر بی‌شمار ایله ودینی تسخیر ونکبولی قلعه‌سنی محاصره ایتدی.

فقط یلدیرم بایزید حضرتلری صاعقه‌کبی یتیشه‌رك متفقین اوردوسنی تارومار وحتی مجار قرالنی مجبور فرار ایتمشدر.

مظفریت واقعه نامه‌لرله حکمداران زمانه اعلان واشعار اولندقده خلفای عباسیه‌دن اولوب مصرده اقامت ایتمکده اولان متوکل خلیفه سلطان بایزید حضرتلرینه «سلطان اقلیم روم» عنوان مفخرت نشاننی تخصیص ایتدی‌که او زمانه قدر اجداد عظاملرینه وکندیلرینه «بك»،

یاخود «امیر» دینیلیردی . بونك اوزرینه امیر بخاری حضرتلری یدیله پادشاه حضرتلرینه تقلید سیف سلطنت اولندی.

۷۹۸ ده سیلوری قصبه‌سنك عثمانلی یدینه کچمه‌سی استانبولك امر محاصره‌سنی برقات دها تسهیل ایده‌جك احوالدن اولماسیله ایمپراطور صیقیشه‌رق استانبولده بر محله‌نك کوینك وطاراقلی اهالیسنه تخصیص وبر مسجد ایله برمحکمه انشاسی ایچون واقع اولان تکلیفه موافقت ایتدی .

۸۰۰ ده تیمور طاش پاشا بر طرفدن کنغری ، دیوریك ، بر طرفدن‌ده بهسنی، ملاطیه شهرلری ایله کماخ قلعه‌سنی ضبط ایتدیکی کبی سلطان بایزید حضرتلری یکیشهری ، ترحاله‌یی ، لوادیایی، آتنه‌یی تسخیر ایدرك موره جزیره‌سنی فتح ایله‌دی .

بو آرالق جهانکیرلك دعواسیله ظهور وهر طرفه ایصال دست شر وشور ایدن تیمورك بعض تکالیف بارده‌یی متضمن حضرت پادشاهه نامه وایلچیلر کوندره‌سی ودوچار اولدیغی معاملهٔ ردیه ایله برابر بغداد ودیاربکر حکمدارلری اولوب تیمورك دشمنلرندن بولنان احمد جلایری ایله قاره‌یوسفك حمایهٔ پادشاهیده بولنماسندن دلگیر اوله‌رق سیواس اوزرینه یورویوب شهزاده ارطغرل بکی شهید ایتمش اولماسی استانبول محاصره‌سیله مشغول اولان سلطان بایزیدی اغضاب ایتمکله همان آناطولی‌یه کچوب انقره قربنده ملاقی اولدیغی تاتار عسکریله جنکه مباشرت ایله‌دی .

اکثر تاریخلرك بیانه کوره جنکه طوتوشان عساکر عثمانیه‌نك مقداری یوز یکرمی بیك، تاتار عسکرینك یدی یوز بیك ایدی.

اثنای محاربه‌ده سینوب ، صاروخان ، آیدین ، منتشا ، قارامان

سنجاقلرینك عسکرلری اسکی متبوعلرینی تیمور صفلرنده کورمه‌لریله هپ دشمن طرفه کچمش وبوجهتله سلطان بایزیدك عسکری خیلیدن خیلی آزالمش ایدی.

جنك آقشامه قدر دوام ایتمش وهرنه‌قدر دشمنك یوز بیك قدر عسکری تلف اولمش ایسه‌ده بو قدر چوقلغه غلبه ممکن اوله‌مادیغندن عساکر عثمانیه‌ده مغلوبیت کوسترمکه باشلایوب نهایب حضرت پادشاه شهزاده‌سی موسی چلبی ایله برابر اسیر دوشمشدر.

پادشاه حضرتلری هرنه‌قدر تیموردن عظمت قدر وشاننه لایق صورتده مظهر رعایت اولمش ایسه‌ده دولت وعسکرینك دوچار اولدیغی شو حال اسف اشتمال نفسنه غایت آغیر کلدیکندن او کدر ایله محل اقامتی بولنان آق شهرده قرق درت یاشنده ایکن رحمت حقه انتقال ایله‌مشدر (٨٠٥)

نعش مبارکی بروسه‌یه نقل ودفن اولندی.

سلطان بایزید حضرتلرینك جلادتی وحسن تدبیر وحرکتی مشهور اولوب اثنای محاربه‌ده دشمن کندیسنی اوزافده صانیرکن یلدیرم سرعتیله کلوب یتیشمه‌سی «یلدیرم» لقبیله یاد اولنماسنه سبب اولمشدر. (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٦١	٧٩١	٨٠٥	١٤	٤٤

٥

﴿ عهد چلبی سلطان محمد ﴾

آنقره محاربه‌سنده سلطان بایزید ایله برابر شهزاده موسی چلبی

دشمن النه اسیر دوشمش اولدیغی کبی شهزاده مصطفی چلبی‌ده اثنای حربده غائب اولمش ایدی.

[چلبی سلطان محمد]

سلطان بایزیدك دیکر شهزاده‌لرندن الك بیوکی اولان سلیمان بك پدرینك وقوع اسارتی متعاقب بروسه‌یه کیده‌رك خزینه‌یی ضبط ایله وزیر علی پاشا وسائر اسرا ایله برابر ادرنه‌یه کچمش ، عیسی چلبی

بروسه‌نك بر کوشه‌سنده کیزلنمش، اماسیه طرفلرنده بولنان محمد چلبی (سلطان محمد) بروسه‌ده یرلشمشدر.

مؤخراً سلطان محمدی دائرهٔ اتفاقنـه آلان قارامان اوغلی ایله ویریلن قرار اوزرینـه ادرنه‌ده بولنـان بیوك شهزاده سلیمان چلبی‌یی اشغال ایچون موسی چلبی روم‌ایلی طرفنه سوق اولندی (۸۰۸).

سلیمان بك موسی چلبی‌یی استانبول جوارنده قارشیلایوب اردوسنی پریشان وکندیسنی افلاقه فراره مجبور ایتـدیکی کبی موسی چلبی‌یه اعانه‌ده بولنان صرب وبوسنه قراللرندن اخذ انتقام ایچون مجار حدودینه قـدر اولان مملکتلرینی غارت ووندیك جمهوریله‌ده عقد معـاهده ایله‌دکدن صوکره اجرای ذوق وصفایه مباشرت ایتدی.

سلیمان بك تکرار مخاصمه‌یه باشلایان موسی چلبی‌نك دفعی تدارکنه باقمادیغندن وذوق وصفا ایله مشغول اوله‌رق ویریلن نصایحی دیکله‌مه‌دیکندن امرا ورؤسانك کافه‌سی مغبر اوله‌رق کندیسنی ترك ایتدیلر. بونك اوزرینه اسـتانبوله التجا قیدنده ایکن بر قاچ سپاهی طرفدن برکویده باصدیریله‌رق شهید ایدیلدی (۸۱۳).

موسی چلبی عزمنده ثابت ومقدم بر ذات اولدیغنـدن افلاقده پیدا ایتدیکی طرفدارلریله ادرنه‌یه هجوم ایده‌رك ضبط واعلان حکومت ایتدی.

فقط موسی چلبی‌نك طبعنده بر آز خشونت اوله‌رق امراسنی برر صورتله کندندن تنفیر وتوحیش ایتمش اولماسیله عموم چلبی سلطان محمده میل وتوجه کوستره‌رك آنك طرفنه کچدیلر.

چلبی سـلطان محمد روم ایلنه عزیمتـله اهتمام طرفلرنده کائن

«چامورلر اووه»ده موسی چلبی‌یی اله کچیره‌رك اردوسیله برابر محــو وپریشان ایله‌دی .

بر آره‌لق عیسی چلبی‌ده بروسه‌یی اله کچیرمکه قالقیشمش ایسه‌ده قره‌سی طرفلرنده دوچار مغلوبیت اولماسی اوزرینه قارامانه فرارایدرکن نابدید اولمشدر .

هپ تیمورلنکك تحریکیله وقوعــه کلن وتمام اون بش ســنه دوام ایتمش اولان شوکشمکش احوال بوصــورتله رهین ســکون اولدقده چلبی ســلطان محمد حضرتلری بشنجی پادشاه اوله‌رق تخت سلطنته جلوس بیوردیلرکه سن شریفلری ٢٥ ایدی (٨١٦) .

استانبولدن وافلاق ، صرپ ، موره وســائر حکومتلردن تبریك جلوس ایچون‌ه کلن ایلچیلر التفات ایله قبول وراغوزه ، وندیك جمهور-لریله اولان عهدنامه‌لر تجدید اولندی .

جلوسك ایرته‌سی سنه آیدین حاکمی جنیدیکك حدناشناسانه بعض حرکاتی ظهور ایتمکله پادشاه نوجاه حضرتلری ازمیره کچه‌رك ملکنی ممالك عثمانیه‌یه الحاق وفقط مرحمةً کندیســنی عفو ایده‌رك خــدمات دولتده استخدامنه مساعده بیوردی .

بعده بروســه‌یی محاصره وأطرافه تصدی ایدن قارامان اوغلنی قونیه‌یه قدر تعقیب وشهری تضییق ایتدیسه‌ده هرنصلســه مظهر عفو ایده‌رك تکرار بروسه‌یه عودت ایله‌دی .

افلاقده بعض فساد ظهور ایتدیکندن مملکت تکرار فتح وافلاقلی‌یه معاونتده بولنان مجارستان اوزرینه اردو سوق اولندی. عساکرعثمانیه بکرش قربنده وقوع بولان شدتلی محاربه‌ده افلاقلیلری پریشان ایتدیکندن پرنس میرچه اوغلنی رهن طریقیله نزد شاهانه‌ده براقق وهر ســنه

ویرکی اعطاسنی درعهده ایتمك اوزره نائل مصالحه اولدی (٨٢٠) .

تیمورك وفاتندن صوکره آذربایجانده مقام حکومته کچن قاره یوسف ایله دیاربکر طرفلرنده تسلطن ایدن «آق قویونلو»لر بیننده ظهور ایده‌رك شراره‌سی ممالك عثمانیه‌یه قدر صیچرامقده بولنان نائرهٔ جنك وجدالك اوکنی آلمق املیله پادشاه حضرتلری مجارستان سفرینی علی‌حاله ترك ایده‌رك آماسیه‌یه طوغرو برنمایش عسکری اجراسیله ارائهٔ سطوت ایتدیکی کبی صامسون حوالیسیله جانیکی ضبط ایله ممالك عثمانیه‌یه الحاق ایله‌مشدر .

بو آرالق ازمیر طرفلرنده شیخ بدرالدین نامنده برزندیق تورمه‌مش وباشنه طوپلادیغی مسلم وغیرمسلم برطاقم اجلاف ایله عصیانه قالقیشمش ایسه‌ده شهزاده سلطان مراد ثانی حضرتلری اوزرینه کوندریله‌رك مغنیساده کندیسی‌ده، بری مسلمان دیکری یهودی اولان ایکی معین فسادی‌ده طوتولمش وبر مجلس علماده بعد المحاکمه صلب واعدام ایدیلمشدر .

بو فتنه‌یی دیکر برابادره تعقیب ایتدی :

آنقره محاربه‌سنده غائب اولمش اولان شهزاده مصطفی چلبی اولمق دعواسیله برشخص ظهور وافلاقه بالالتجا اوراده مظهر اولدیغی معاونت اوزرینه طونه‌یی عبور ایده‌رك واوطرفلرده بولنان معهود جنید ایله دخی برلشه‌رك سیروزه طوغرو یورودی . فقط مغلوب اوله‌رق سلانیکه التجا ایتدی. سلانیك روم ایمپراطورلغی ممالکندن اولماسیله طرف پادشاهیدن ایمپراطوره مراجعتله ملتجینه اعاده‌سی طلب اولنمش ایسه‌ده جنید ایله برلکده لمنی‌یه نفی اولنماسندن باشقه برصورتده موافقت اولنمادی .

بو وقعه‌دن صوکره پادشاه حضرتلری استانبول طریقیله اناطولی‌یه کچمش و اسکدارده ایمپراطور طرفندن مکلف ضیافتلر ویریلمك صورتیله حق مستحق شاهانه‌لرنده حرمت ورعایت اولنمشدر .

٨٢٤ سنه‌سی موسم بهارنده تکرار ادرنه‌یی تشریفلرینك اوچنجی کونی آت اوزرنده بولندقلری حالده نزول اصابتیله دوشوب هنوز اوتوز اوچ یاشلرنده ایکن ارتحال ایله‌دیلر.

نعش مبارکی بروسه‌ده کندی اعمار کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه نقل ودفن اولندی . (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٧٩٠	٨١٦	٨٢٤	٨	٣٣

٦

﴿ عهد سلطان مراد ثانی ﴾

چلبی سلطان محمد حضرتلرینك وفاتنده اوغلی سلطان مراد ثانی مغنیسادن بروسه‌یه، اورادن ادرنه‌یه وصول وهنوز ١٨ یاشنده اولدیغی حالده آلتنجی پادشاه اوله‌رق تخت سلطنته جلوس ایله‌دی.

لیمنیدن فرار ایله تکرار فساده ابتدار ایدن دوزمه مصطفی ایسکیجه طرفلرنده دردست ایدیلوب ادرنه‌ده صلب اولندی .

حضرت پادشاهك جلوسیله برابر کورولمکه باشلایان موفقیاتی اوزرینه ایمپراطور ادرنه‌یه سفیرلر ارسالیله عرض موالاته استعجال کوستردی . آنجق پادشاه حضرتلری بونك جعلی برشی اولدیغنی بیلدیکندن یکرمی بیك موجودلو بر اردو ایله استانبول سورینه تقرب

ایله شهری تضییقدن کری طورمادی. بری طرفده ینه ایمپراطورك

[سلطان مراد ثانی]

اغفالنه آلدانان شهزاده سلطان مصطفانك بروسه طرفلرنده کوستر-
دیکی بعض حرکات عصیانیه اوزرینه پادشاه حضرتلری محاصره‌یی
ترك ایله اناطولی‌یه عودت وبوغائله‌یی ده احسن صورتله امحا ایله‌دی.

(٨٢٦)

اسفندیار زاده دخی تأدیب وادارهسنده بولنان قسطمونی ایالتی
ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولندی.

بو آرالق ایمپراطور وفات ایتمکله یرینه کچن اوغلی ادرنه‌یه سفیرلر کوندروب بعض شرائط ایله برابر سنوی اوتوز بیك آلتون تقدیم ایتمك صورتیله عرض موالات ایله‌دی .

قره‌مانلی زاده ایله تکه امیری برلشوب انطالیه اوزرینه هجوم کوستردیلر ایسه‌ده هرایکیسنك‌ده جزالری ویریله‌رك عصیانلری برطرف ایدلدی .

٨٣٣ده افلاق ویواده‌سی اولان و «قاره شیطان» نامیله معروف بولنان دراقولا زمام حکومتی ید اغتصابنه کچیردیکندن اوزرینه عسکر سوق ونهایت عرض اطاعته مجبور ایدلدی .

مجار سرداری «هونیاد»ك پیشدارلغی ایله پاپا طرفندن جسیم بر اهل صلیب اردوسی تشکیل و بالقانلر اوزرینه طوغرو سوق اولندی .

پادشاه حضرتلری مصالحه‌یی اختیار ایله بوغائله‌یی‌ده برطرف ایتمکه موفق اولدقدن صوکره تکرار اناطولی‌یه کچه‌رك حال عصیانده بولنان قره‌مانلیلری تأدیب ایتدی .

بویله هم اناطولیده هم روم ایلی‌ده باش کوسترن محاربه‌لر اوزرینه ذاتاً دوچار تأثر اولان قلب همایون پادشاهی‌یی بیوك شهزاده سلطان علاء الدینك وقوع وفاتی برقات‌دها جریحه‌دار الم واضطراب ایتمه‌سیله هنوز اون درت یاشنده بولنان شهزاده سلطان محمدی استخلاف ایله کندیسی مغنیسایه چکلمشدر .

بو حالدن استفاده امیدینه قالقیشان مجارلر نقض عهد ایدرك تکرار ممالك عثمانیه‌یه یورودیلر (٨٤٩) .

فقط سلطان مراد ثانی حضرتلری تکرار جلوس بیوروب وارنه‌ده

صلیبیلر ایله بر عظیم محاربه‌یه ابتــدار ایتمش ونهایت دشمنی بوزه‌رق مظهر مظفریت اولمشدرکه هونیاد بو محاربه‌ده فراره مجبور اولدی.

بو فراریلك اثناسـنده اوروپادن ینه برچوق عسکر طوپلایوب قوصوه صحراسنه قدر کلدی. لکن عثمانلیلر ایله اوچ کون اوچ کیجه وقوع بولان محاربه‌ده فنا حالده منهزم اولدی (٨٥٢).

سلطـان مراد ثانی حضرتلرینـك ایکنجی دور سلطنتلرنده‌کی اجراآت عظیمه‌نك مبدئی موره قطعه‌سـنك تکرار استـرداد وفتحی قضیه‌سی اولمشدر.

بو موفقیت عظیمه‌دن صوکره پادشـاه حضرتلری آرتق بر کونه حرکت عسکریه‌ده بولنمیوب تنظیم عسکر، اعمار ملك کبی بعض اصلاحات داخلیه ایله اشتغالی اختیار بیوردیلر.

بو حالده ایکن اوتوز برنجی سـنهٔ جلوسلرنده ادرنه‌ده ارتحالی وقوعه کلدی (٨٥٥).

نعش مبارکلری بروسه‌یه نقل اولنه‌رق تربهٔ مخصوصه‌سـنه دفن اولندی. (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٨٠٦	٨٢٤	٨٥٥	٣١	٥٠

٧

﴿ عهد فاتح سلطان محمد خان اوّل ﴾

شهزاده سلطان محمدخان حضرتلری پدرلرینك وفاتنده مغنیساده ایدیلر. ادرنه‌یه کله‌رك یکرمی ایکی یاشـنده اولدقلری حالده اجداد عظامی تختنه جلوس بیوردیلر (٨٥٥).

جلوس همایونی متعاقب سلاح عصیانه صاریلان قرهمانلیلر اوزرینه

[فاتح سلطان محمد خان ثانی]

پادشاه حضرتلری ابتــدا اناطولی بکلر بکیسی اسحق پاشایی ارسال، بعده بالذات کندیلری عزیمت بیورەرق قرەمان حاکمنی مغلوب وطاش ایلی جوارینه فراره مجبور ایتدی.

بعض تکالیف ثقیله ایله استانبولدن ایلچیلر کوندرلەسی سلاطین

عثمانیه ایچون برامل مخصوص حکمنده بولنان استانبول فتحی تصورینك فعله کلمه‌سنی تعجیله سبب اولمشدر.

پادشاه حضرتلری قره‌مانلی ایشنی یاتشدیردقدن صوکره همان روم ایلنه کچمش ایسه‌ده کلیبولی کچیدینك بیزانس دونماسیله سد ایدلدیکنی کوردیکندن قاره‌دن اناطولی حصارینه قدر طی مراحله مجبور اولدی. بورادن بوغازی کچه‌رك ایلریده اردوسنك مرورینی مدافعه وتأمین ایچون روم ایلی حصارینی انشایه باشلادی.

بو تشبثدن دوچار خوف وتلاش اولان ایمپراطور سفیرلر اعزامیله پادشاه حضرتلرینی ایشندن واز کچیرمکه چالشمش ایسه‌ده موفق اوله‌مامش وپادشاه حضرتلری قهرمانانه جوابلرله سفیرلری اعاده ایتمشدر.

حصارك انشاسندن صوکره حضرت پادشاه موره‌لیلرك ایمپراطوره اعانه ایده‌بیلمه‌لری امکانی محو ایتمك ایچون ترخان بك قوماندا‌سیله براردویی جزیره‌یه سوق ایله‌دی.

پادشاه حضرتلری قیشین ادرنه‌ده اکمال تدارکات ایده‌رك (٨٥٧) سنه‌سنك ایلك بهارنده موجودی ایکی یوز اللی بیکی تجاوز ایدن جسیم بر اردو ایله کلوب استانبولی محاصره ایله‌دی که سلطان محمد اون بش بیك یکیچری ایله اردونك قلبکاهنی تشکیل ایدییوردی.

تفصیلاتی بیوك تاریخلرده بیان اولنان صورتده حضرت فاتحك اجرا ایله‌دیکی حرکات حربیه اللی ایکی کون دوام ایده‌رك بر پازار ایرته‌سی کونی شهرك فتحی میسر اولدی.

ایمپراطور قسطنطین بو اثناده برعرب نفری الندە قتل ایدیلمشدر.

استانبول فتحنه تصادف ایدن ١٤٥٣ سنهٔ میلادیه‌سی اوروپا

تاریخلرنجه قرون وسطانك خاتمه‌سی ، قرون جدیده‌نك مبدئی اعتبار اولنور .

استانبولك عثمانلیلر یدینه کچمه‌سی جهتیله فاتح حضرتلری شرقی روما ایمپراطورلغی‌ده استخلاف ایتمش اولدیلر . بوفتح مبین ممالك اسلامیه‌نك هرطرفنه ظفرنامه‌لرله تبلیغ وحکمداران طرفندن دخی سفیرلر اعزامیله تبریك فتح اولندی .

٨٦٤ ده تکمیل یونانستان، ٨٦٥ ده بولی، سینوب، طربزون، ٨٦٨ ده بوسنه، هرسك، اشقودره ، ٨٨٠ ده قریم‌شبه جزیره‌سی ضبط اولندی .

تواریخ مفصله‌نك بیانه کوره فاتح حضرتلری آلتی، یدی لسان ایله تکلم ایدر وکوزل رسم یاپارلر ایدی .

٨٨٦ ده ردوس سفرینه کیدرکن ککبوزه جوارنده ارتحال ایله‌دی . نعش مبارکلری کندی بنا کرده‌لری اولان جامع شریف قربنده‌کی تربۀ مخصوصه‌یه دفن اولندی . (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٨٣٣	٨٥٥	٨٨٦	٣١	٥٢

٨

﴿ عهد سلطان بایزید خان ثانی ﴾

حضرت فاتحك وقوع ارتحالی اوزرینه آماسیه‌ده بولنان شهزاده بایزید خان حضرتلری استانبوله کله‌رك پدرلری مقامنه جلوس ایتدی (٨٨٦) .

قره‌مان والیسی اولوب سلطان بایزید حضرتلرینك كوچوك

[سلطان بایزید خان ثانی]

برادرلری بولنان سلطان جم داعیهٔ سلطنتله بروسه‌یه كلمش وشهری ضبط ایله نامه خطبه دخی اوقوتمش ایسه‌ده اوزرینه سوق اولنان عساكر پادشاهی‌یه قارشی ینی‌شهر طرفلرنده مغلوب ومجروح دوشدیكندن فراردن باشقه چاره بوله‌میه‌رق حلب طریقیله مصره كیدوب سلطان قایتبایه التجا وبعده جانب حجازه عزیمتله ایفای فریضهٔ حج ایده‌رك

عودتنده یکیدن قره‌مانه دونوب سلاح عصیانه صارلمش ایسه‌ده ینه مغلوب اولدیغندن بودفعه‌ده ردوس شوالیه‌لرینه عرض دخالت ایله‌مشدر (۸۸۶) .

شوالیه‌لر سلطان جمی حسن صورتله قبول وفرانسه طوپراغنده بولنان شوالیه‌لر مستملکاتنده محافظه اولنماسنی درعهده وشهزاده‌یی اوروپایه نقل ایتدیلر .

سلطان مشارالیه اون اوچ سنه ابتدا فرانسه‌ده صوکره رومادە پاپانك نزدنده قالدی. رومادە مسموماً وقوع وفاتنه مبنی نعشی مساعدهٔ پادشاهی ایله بروسه‌یه نقل ایدیله‌رك اوراده دفن اولندی (۹۰۰) .

فاتح مرحومك ردوس فتحی تشبثی اثناسنده روم‌ایلی حدودینك تأمین محافظه‌سیچون بری مجارستانه، دیکری دالماچیایه ایکی قول اردو سوق اولنمشدی .

مجارلیلرك نائل اولدقلری غلبه اوزرینه صوفیه‌یه حرکت ایدن حضرت پادشاه مجارلیلرله برسنه ایچون عقد متارکه ایتدی .

بعده بری مولداوایه، دیکری هرسك جهتلرینه اوله‌رق ایکی اردو سوق اولندی. قریم خانی طرفندن ایلك دفعه اوله‌رق کوندریلن اللی بیك تاتار سواریسی دخی اردوی همایونه التحاق ایتمه‌سیله آق کرمان قلعه‌سی عثمانلیلرك ید ضبطنه کچدی. اوته‌کی اردو دخی هرسکك دولت علیه‌یه اولان ارتباطنی تحکیم ایله‌دی .

عثمانلیلرك آناطولیده ظهورلرندن بری سلاطین عثمانیه مصر سلطانلریله حسن مناسباتده بولنه کلمشلرسه‌ده اناطولینك کاملاً حدود عثمانیه داخلنه کیرمه‌سندن صوکره ایکی دولت اراضیسی بری برینه تقرب ایتمش اولدیغندن کرك آراده بولنانه مستقل امارتلرك بومناسبتی

احلاله چالیشمه‌لرندن کرک مقدما سلطان جمك مصره التجاسنده کوستریلن اثر حسن قبولك دولت علیه‌جه جالب برودت اولماسندن آطنه‌ده حکومت ایدن آل رمضان توابعندن بر عشیرتك حدود اوزرنده‌کی ارعاجاتی منع ایچون مصردن سوق عسکر اولنماسی کیفیتی نهایت دولت عثمانیه ایله مصر حکومتی بیننده بر حرب وقوعنی انتاج ایله‌دی (٨٩٢).

بو محاربه بش سنه قدر دوام ایتدکدن صوکره عقد مصالحه اولندی. بو مصالحه‌یی متعاقب قراللرینك وقوع وفاتیله مجارستانده ظهوره کلن مناقشات اوزرینه حدود اوزرنده بولنان امرای عثمانیه برحرکت عسکریه اجرا ایتدیلر. پادشاه حضرتلری دخی براردو ایله صوفیه‌یه قدر ایلریله‌یوب اورادن خادم سلیمان پاشایی بلغراده سوق ایله‌دی ایسه‌ده موفقیت حاصل اوله‌مادی. فقط یکیدن سوق وترتیب اه انان قوتلی برقول دشمندن تمامیله اخذ انتقام ایده‌رك نیجه بیك اسیر صرب وغنائم جهاز ایله عودت ایتدی.

بوغدان اوزرنده حق حکومت دعواسنده بولنان لهلیلر دخی اوزرلرینه سوق اولنان قوهٔ عثمانیه‌نك تخریبات وتأدیباتنه اوغرادیلر.

بو قول اردولرینك اورالرده‌کی مشغولیتلری اثناده پادشاه حضرتلری بوقاری ارناودلق ایچنده برجولان ایده‌رك هنوز اله کیرمه‌مش اولان بعض حصارلری ضبط ایتدی.

(٩٠٥) ده ونديك جمهوری ایله اعلان حرب ایدیله‌رك «لپانت» آچیقلرنده ونديك کمیلری کاملاً احراق اولندقدن صوکره اینه‌بختی قلعه‌سی و بعده متون، پره‌وزه، قورون ضبط ایدلدی.

بولك اوزرینه بر اهل صلیب دونماسی اناطولی سواحلنی تخریبه

باشلادی. قپودان دریا کمال رئیس بونلره قارشی عاجز قالمیورایدیسه‌ده ونديكلينك تحریکی ایله قره‌مان جهتلرنده یکیدن قیاملر وقوعه‌کلدیکندن دولت علیه‌جه عقد مصالحه‌یه مجبوریت کورولدی (٩٠٨) .

ایرانده ایکی عصردن زیاده حکمران اولان خاندان صفوینك جدی شیخ حیدرك اوغلی شاه اسماعیل طرفندن هرطرفه صالدیریلان مغفللرك اثر اغفالاتیله شیعه‌لغی قبول ایدن ایچ ایل، تکه ترکمنلری اناطولیده غائله احداثنه باشلادیلر .

پادشاه حضرتلری ذاتاً سننك مرتبهٔ شیخوخته وارماسیله برابر اطرافده پیدا اولمغه باشلایان غوائلدن بیزار اولدیغندن امور سلطنتدن دست کش فراغ اوله‌رق یرینه مخدوم مکرملری سلطان سلیمی اجلاس ایله‌دی (٩١٦) .

بقیهٔ عمرینی راحت وحضور ایله امرار ایچون دیمتوقه‌یه چکلمك اوزره ایکن اثنای راهده ارتحالی وقوعه کلدی .

جسد شریفلری کندیناملرینه منسوب اولان جامع شریفك جوارنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌یه نقل ودفن اولندی . رحمه الله

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٨٥١	٨٨٦	٩١٨	٣٢	٦٧

٩

﴿ عهد یاوز سلطان سلیم خان ﴾

سلطان سلیم حضرتلری قرق یاشنده جلوس ایتمشدر .

صباوتندن بری جنکاورلکله شهرت قازانمش اولان پادشاه

نوجاهك جلوسنده شدت افعالدن هر کس اندیشه‌ده ایکن برادرلری

[یاوز سلطان سلیم خان]

سلطان احمد ایله سلطان قورقودی پدرلری مرحوم زمانده والیسی بولندقلری آماسیه وصاروخانده ابقا ایله‌دی.

سلطان احمد پادشاه طرفندن کوستریلن بو اعتماده بردرلو جدی نظریله باقه‌مادیغندن استرقاب سلطنتله سلاح عصیانه صارلمش و درت

اولادندن الك بیوکی اولان علاء الدینی اون ایکی بیك سواری ایله براردویه پیشدار ایده‌رك بروسه اوزرینه کوندروب ضبطایتدیرمشدر.

فقط پادشاه نوجاه حضرتلری یتمش بیك موجودلو بر اردو ایله بروسه قاپولری اوکنده علاءالدین اردوسنی صقشدیردیغی کبی بردونما ایله‌ده آناطولینك آق دکز سواحلنی آبلوقه آلتنه آلدیغندن شهزاده تاب آور مقاومت اوله‌میه‌رق آنقره‌ده بولنان پدری نزدینه فرار ایتمش وبوشدتلی حرکت سلطان احمدی‌ده آماسیه‌یه چکلمکه مجبور ایله‌مشدر .

بوحالدن دوچار تلاش اولان سلطان قورقورد دخی محافظهٔ حیات املیله قیام ایتمش ایسه‌ده اله کچیریلوب اتلاف ایدلمشدر .

شهزاده سلطان احمد برآرالق ایرانه فرار ایله اسماعیل صفوی‌یه دخالت واورادن آلدیغی قوهٔ امدادیه ایله عودت ایده‌رك بروسه‌یه قدر ایلریله‌دی. لکن یکیشهر اوواسنده ملاقی اولدیغی اردوی همایون الندە مغلوباً اسیر وعصیاننك جزاسی اوله‌رق طعمهٔ شمشیر تدمیر اولدی (٩١٩) .

سلطان سلیم اسماعیل صفوینك نشرینه چالشدیغی مذهب شیعینك اسلام بیننه دوشوردیکی تفرقه‌یی وبونك دولته ایراث ایده‌جکی فنالغی اورته‌دن قالدیرمق املیله ابتدا آناطولیده بولنان قرق بیك قدر شیعیلرك جمله‌سنی قتل وصوکره‌ده شاه اسماعیل اوزرینه وارمغی نیت ایده‌رك فقط اول امرده برنامهٔ همایون ایله شاه اسماعیلی سنیلك ایله سیف آراسنده تخییر ایتمش وآلدیغی جواب ناصواب اوزرینه یوز یتمش بیك موجودلو براردو ایله دشمن ملکنه طوغرو توجیه عزیمت ایله‌مشدر .

ابتدا بایزید قلعه‌سنی آلدی. بعده چالدیران اوواسنده شاه اسماعیله ینشه‌رك عسكرینی رهین انهزام و آرتق بلامزاحم تبریزه دخول ایده‌رك اعلای شرف و نام ایله‌دی (۹۲۰).

تبریزده بر خیلی غنائم ایله برابر بولدیغی ارباب صنایع ومعارفی استانبوله كتیرمش واثنای عودتده كرجستان حدودینه اوغرایوب كرجی بكلرینه قبول بیعت ایتدیردیكی كبی اماسیه قشلاغنه وصولنده شهسوار اوغلنی قیصریه‌یه والی نصب وتعیین ایله‌مشدر.

استانبوله عودت بیورلدقدن صوكره مورخ مشهور ادریس بتلیسینك دلالتیله دیاربكر، ماردین، موصل جهتلرینی حاوی اولان كردستان اطاعت پادشاهی‌یی قبول ایتدیلر (۹۲۲).

شاه اسماعیل حضرت پادشاهك بو مظفریاتی اوزرینه تبریزدن بر اردو ایله كلوب كردستانی محاصره ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده موفق اوله‌میه‌رق خائباً وخاسراً رجعته مجبور اولمشدر.

مقدما ایران ایله وقوعه كلمش اولان مناسبتیله دولت عثمانیه‌یه ایراث ایلدیكی خساراتك انتقامی آلمق ایچون مصرده حكومت ایدن كوله‌منلر اوزرینه سفر آچیلدی.

۹۲۳ بهارندن صوكره صدراعظم اردوسی دمیر قاپو دربندندن كچمكده بولندیغی اثناده سلطان سلیم حضرتلری مخدوملری سلطان سلیمانی قائم مقام براقوب جسیم براردو ایله حركت ایدرك صدراعظمه ملاقی اولدی.

حلبه بش آلتی قوناق مسافه‌ده بولنان «مرج دابق» صحراسنده مصر عسكریله حربه طوتوشلدی. بو محاربه‌ده مصر اردوسی تمامیله

منهزم ومصر سلطانی قانصوغوری منعدم اوله‌رق حلب شهری ضبط وخزائن کلیه اغتنام اولندی .

حلبده ادا اولنان ایلك جمعه نمازنده خطبه‌ده سلطان سلیمك نام جلیلی «خادم الحرمین الشریفین» عنوان مفخرتیله یاد وتوقیر ایدلمشدر .

پادشاه حضرتلری اورادن شامه توجهله حما وحمصی تسخیر ایله‌دی . اطرافدن عرب ودرزی شیخلری کلوب عرض انقیاد ایله‌دیلر .

بعده جنوبه متوجه اوله‌رق نابلس ، قدس ، غزه قلعه‌لرینی ضبط ایتدی . سویش کنارینه کلدکده یکی چرکس پادشاهی طومان بای طرفندن سوق اولنان عسکری اوراده بوزدیغی کبی رمله خلقنی‌ده تأدیب ایله‌دی .

عساکر عثمانیه مظفرانه مصره دخولنده شدتلی بر محاربه‌دن صوکره طومانبای دخی داخل اولدیغی حالده بتون چرکس رؤساسنك وجودینی ازاله ایده‌رك مصری فتح ایله‌دی .

پادشاهك مصرده بولندیغی صره‌ده ایدی که مصرده اقامت ایدن خلیفهٔ عباسی (متوکل علی‌الله) نزدنده بولنان امانات مبارکهٔ حضرت محمدی‌یی کاملاً ید مؤید همایونه تودیع و بالذات اجرای بیعت ایله خلافت اسلامیه‌نك آل عثمانه انتقالنی تصدیق ایتدی .

بر مدتدن بری مدیللیده قورصانلقدن یتیشه‌رك لیاقت وغیرتی سایه‌سنده آق دکزده احراز نام وشان ایتمش اولان بارباروس خیرالدین مصره کله‌رك خلیفهٔ اسلامه عرض اطاعت وتصرفنده بولنان جزایری تابعیت عثمانیه‌یه ادخاله مسارعت ایتدی .

یکی فتح اولنان ممالکك اداره‌لرینی یولنه قویدقدن صوکره سلطان

سلیم حضرتلری خزائن منتقله‌یی وخلیفهٔ عباسی‌یی دخی برلکده آله‌رق استانبوله عودت ایتدی (۹۲۴).

سلطان سلیمك الك بیوك امللرندن بری‌ده شوکت عثمانیه‌یی بحراً دخی تأیید ایتمك ایدی. بو امل ایله بعض تدارکاته وردوس اوزرینه وارمغه قیام ایتمش ایسه‌ده نه چاره‌که عمری وفا ایتمیه‌رك چورلی اووه‌سنده ایکن شیرپنجه علتندن عازم داربقا اولدی (۹۲٤).

مدفن عالیسی نامنه نسبتله اوغلی سلطان سلیمان قانونی طرفندن انشا اولنان جامع شریف حولیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده‌در. (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۸۷۲	۹۱۸	۹۲۶	۸	٥٤

۱۰

﴿ عهد سلطان سلیمان قانونی ﴾

پدرینك وفاتنده مغنیساده والی بولنان شهزاده سلیمان قانونی استانبوله کله‌رك یکرمی اوچ یاشنده جالس مقام پدر اولدی (۹۲٤).

مصر فتحنده دولت علیه‌یه عرض دخالت ایتمه‌سی اوزرینه سوریه‌یه والی تعیین اولنمش اولان (جانبرد غزالی) سلطان سلیمك رحمت حقه انتقالنی خبر آلنجه عصیان وتفرد داعیه‌سنه قیام ایتمش ایسه‌ده صدراعظم فرهاد پاشا برقوهٔ کافیه ایله اوزرینه‌وارارق جمعیتنی پریشان وکندیسنی‌ده محو وبی‌نشان ایتمشدر.

بوندن صوکره صدراعظم مجارستانك تأدیبنه مأمور اولوب

مجارلرك الك مشهور ومهم قلعه‌سی اولان بلغرادی سعی بلیغ ایله ضبط ایتدی (٩٢٦).

ردوس جزیره‌سنك فتحی فاتح زماننده‌ن بری امل ایدلمکده ایدی.

[سلطان سلیمان قانونی]

حضرت پادشاه بلغراد سفرندن صوکره تدارکات لازمه‌یی بالاکمال جزیره اوزرینه حرکت ایله‌دی.

بش آی قدر دوام ایدن محاصره اوزرینه عاقبتکار ردوس دخی

عثمانلیلرك ید غلبه‌سنه کچدی‌که بوفتح، هنوز عثمانلی حکمنه تابع اولمیان سائر جزایر بحر سفیدك اطاعتنی تأمین ایتمش اولدی (۹۲۹).

پای‌تخته عودت پادشاهی وقوعنده — شهزاده‌لکی زماننده‌ن بری مظهر توجه واعتمادی بولنان — قرنادن ابراهیم پاشا صدارت عظمی مسندینه وشرف صهریت سنیه‌یه نائل اوله‌رق قدری دوبالا اولدی.

مصرك مرکز سلطنته اولان رابطه‌سنی تأیید ایچون ابراهیم پاشا مصره کوندرلدی. مأموریتنی کمال درایت ورؤیت ایله بالاکمال برقات دها مظهر توجه پادشاهی اولمشدر.

بو آرالق آناطولیده‌کی ترکمنلر طرفندن بعض حرکات عاصیانه وقوعه کتیرلمش ایسه‌ده صدراعظمك حسن تدبیری ایله بونك اوکی آلندی.

شاه اسماعیل صفوینك وقوع وفاتنه مبنی یرینه کچن اوغلی طهماسبك دائما اخذ ثار ایچون فرصت قوللادیغی محقق وحتی بلغرادك تبریك فتحی ایچون بتون حکمدارلر طرفندن ایلچیلر کوندرلدیکی حالده ایران طرفندن کوندرلمه‌دیکی مشهور اولماسی اوزرینه پادشاه حضرتلری طهماسبی حربه دعوت ایتدی. آنجق آوروپاده وقوعه کلن احوال اوزرینه اردوی همایونك مجارستانه حرکتی‌لازم کلدیکندن تأخیر اولندی (۹۳۲).

طونه‌یی کچن اردوی همایون برایکی قلعه ضبط ایتدکدن صوکره موهاچ ادواسنده مجار اردوسیله تقابل ایتدی. وقوع بولان شدتلی حربك نتیجه‌سنده عساکر عثمانیه مظهر غلبه اولدی. سلطان سلیمان غازی مجار قراللرینك مقر حکومتی اولان (بودین) قلعه‌سنه دخی خطوه انداز سطوت اوله‌رق غنائم وفیره اله کچیردی.

عثمانلی تاریخلرنده (اردل) نامی ویریلن ترانسلوانیانك سینیوری ژان ژاپولیا — حمایت پادشاهیده اولمق اوزره — مجار قرالی نصب اولندی .

برطرفدن آوستریا آرشیدوقی فردیناند مجارستان تاجنك وارثی اولمق دعواسیله مجارستانه تعرضدن، دیکر طرفدن ایسه فرانسه قرالی برنجی فرانسوا دولت علیه‌یی آلمانیا ایمپراطورلغی تاجنی‌ده آلمق عزمنده بولنان اسپانیا قرالی مشهور شارلکن علیهنه تحریکدن خالی قالمادیغندن پادشاه حضرتلری اوتلکندن جسیم ایکی اردو تشکیلیله برینی صدراعظمك قوماندا سیله مجارستانه، دیکرینی کندی زیر اداره‌سنده اوله‌رق آلمانیایه سوق ایده‌رك هر ایکی طرفجه‌ده برچوق غلباته موفق اولوب فقط قیشك حلولی جهتیله استانبوله عودت اولندی و بومظفریتك ایجاب ایتدیردیکی مسراتك متمماتندن اولمق اوزره شهزاده‌لرك سورختانلری ترتیب واجرا ایدلدی (٩٣٧) .

حضرت پادشاهك مجارستان داخلنده ارائهٔ سطوت ایله‌دیکی صیره‌ده وندیکلیلرك مشهور قپودانلرندن آندره‌دوریا موره سواحلنی تخریب ایتمش ایسه‌ده ایمپراطور صلح جهتنی التزام ایتمکله مجارستانده هنوز فردیناند عهده‌سنده قالان محللره طوقونلماماسی ودشمن دونماسی ضبطنه کچن مواقعك اعاده‌سی شرطیله برمتارکه عقد اولنمش و بومتارکه اثناسنده مجارستانده متانتله مشهور اولان (غرون) قلعه‌سنك مفتاحی — عهدنده وفا ایده‌جکنه برضمان اولمق اوزره — شارلکن طرفندن حضور پادشاهی‌یه تقدیم ایدلمشدر (٩٣٩) .

ایرته‌سی سنه سلطان سلیمان ایرانه دخی ارائهٔ سطوت نیتیله شرق طرفنه توجه ایده‌رك بتون وان مملکتنی وبایزیدی آلدقدن صوکره

اردوبی تبریزه صوقدی. شروان وکیلان شاهلری حضرت پادشاهه بیعته مسارعت ایتدیلر. بعده سلطانیه وهمدان یولندن بغداده واریله‌رق اوبقعهٔ مبارکه ومهمه دخی فتح اولندی (٩٤١).

اسمی سبق ایدن اندره دوریا قپودانه غلبه ایده‌رك آلدیغی یکرمی بش بیك اسیر حربی غنیمت جهادی بولنان جزایرده اسکان ایتمش اولان باباروس خیرالدین اشبو ایران سفرندن وقوع بولان عودت پادشـاهیده رتبهٔ وزارتله «قپودان دریا» تعیین وکندیسـنه عظیم بر دونمه انشاسی دخی امر اولندی.

خیرالدین پاشانك وجوده کتیردیکی دونما ایله هر طرفده مظهر اولدیغی غلبات عثمانلی سنجاغنك عظمت شاننی بحراً دخی اعلا ایتمش وبورایت ظفر آیت تا عمان دکزلرنده تموج نما اولمشدر.

بر آرالق شـارلکن تاج حکمداری‌یی ترك ایله بقیهٔ عمرینی بر مناسترده کچیرمك اوزره ایشدن ال چکمش و آلمانیا ایمپراطورلغی تاجنی ویانه‌ده ماقسه‌ملین کیمش ایدی. بودین محافظـیله حدود اوزرنده‌کی آلمانیا قوماندانی بیننده وقوعه کلن مخاصمه‌ده آلمانلر بودینی چیکنه‌یوب اوراده اللرینه کچن عثمانلی ومجار اسراسنی قتله تصدی ایتمه‌لریله سلطان سلیمان حضرتلری مجـار اوزرینه یکیدن برسفر آچه‌رق وصدراعظم صوقوللو محمد پاشایی‌ده آله‌رق — اك صوکنجی واون اوچنجی سفری اولان بومعرکه‌یه — عزیمت بیوردی (٩٧٣).

عسـاکر عثمانیه قول قول تسخیر بلاده مشغول ایکن پادشـاه حضرتلری‌ده «سکتوار» قلعه‌سنی قوشاتمش ایدی (٩٧٤).

ایکی هفته قدر شدتله دوام ایدن بومهاجمه وتضییقات نهایتلرنده پادشاه عالی‌جاه خسته‌لنه‌رك هنوز قلعه ضبط اولنمه‌دن یتمش بر یاشنده

اولدیغی حالده عازم دار آخرت اولدی . (رحمه الله)

مرحوم مشارالیهه «قانونی» لقبنك ویرلمه‌سنه سبب دور سلطنتنده اصلاح ملك ایچون برچوق قانونلر، نظاملر یاپلمش اولماسیدر .

یاریم عصر قدر دوام ایدن عهد حکومتی سلطنت عثمانیه‌نك عسکرلك، صنایع ومعارف جهتنجه اك پارلاق برزمانی ایدی . مدفن عالیسی زمانك ترقیات معماریه‌سنه برنمونه اولان جامع شریفی حولیسنده کائن تربهٔ مخصوصه‌در .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٠٠	٩٢٦	٩٧٤	٤٨	٧٤

١١

﴿ عهد سلطان سلیم ثانی ﴾

سلطان سلیمان قانونینك وقوع وفاتی — عسکره فتور کلمه‌مك ایچون — صاقلانیله‌رق فقط مشهور «منشآت» صاحبی فریدون بك طرفندن یازیلان بر عریضه ایله مغنیساده بولنان شهزاده سلطان سلیم حضرتلری مقام سلطنته دعوت اولندی .

شهزادهٔ عالی‌تبار استانبوله کله‌رك اجداد عظامی تختنه جلوس بیوردقدن صوکره مجارستاندن عودت ایدن اردوی همایونی استقبال ایچون بلغراده عزیمته استعجال ایتدی (٩٧٤) .

درسعادتلرینه عودت بیوردقلرنده بتون دول اجنبیه طرفندن ایلچیلر کوندریله‌رك تبریك جلوسه مسارعت اولندی.

اثنای جلوس همایونده افلاق و موره جهتلرنده وخطهٔ یمانیه ایله

[سلطان سلیم خان ثانی]

بصره‌ده عصیانلر یوز کوسترمشدی. پادشاه حضرتلری تأدیبات سریعه اجراسیله یمنده اعادهٔ آسایشه موفق اولدقدن باشقه عدنی دخی ضبط ایده‌رك یمن حوالیسی ایله حجازك مرکز خلافته اولان ارتباطنی تحکیم ایله‌دی.

صوقوللونك — دون، وولغا نهرلری آراسیله سویشده برزخلر کشادیله — شوکت عثمانیه‌یی آسیای وسطایه و هندستانه قدر صوقمق حقنده‌کی تصوراتنه مقدمهٔ اجراآت اولمق اوزره قریم اوزرینه برقوهٔ کافیه سوق اولندی ایسه‌ده قریم خانی بولنان دولت کرایك مخادعاتی ایله برطرفدن قبریس سفرینك ظهوری بوتشبثك قوه‌دن فعله کلمه‌سنه مانع اولدی .

٩٧٨ ده لالا مصطفی پاشانك سرعسکرلکی وپیاله پاشانك قپودانلغی ایله جسیم براردو ودونتما قبریس اوزرینه سوق اولنه‌رق آلتی هفته محاصره‌دن وشدتلی هجوملردن صوکره جزیره‌نك مقر اداره‌سی اولان (لفقوشه) و آندن صوکره (ماغوسه) ضبط اولندی .

قبریسك عثمانلیلر اله کچمه‌سندن مغبر اولان وندیك جمهوریتنده وقوع بولان مراجعتی اوزرینه یکیدن بر اهل صلیب دونتماسی کله‌رك اینه بختی صولرنده بولنان عثمانلی دونتماسیله حربه طوتوشدی .

ابتدا متفقین دونتماسی غلبه ایده‌رك عثمانلی دونتماسنی برچوق خساراته اوغراتدی . لکن قپودان دریا قلیچ علی پاشانك همتیله آلتی آی ظرفنده وجوده کتیریلوب هردرلو تجهیزاتی مکمل اولان ایکی یوز اللی پارچه کمیدن مرکب عثمانلی دونتماسی دشمنه غالب کله‌رك نهایت اوچ یوز بیك آلتون ویرمك شرطیله متفقین دونتماسنی صلح وامان طلبنه مجبور ایتمشدر .

بو مظفریتدن صوکره قلیچ علی پاشا یمن فاتحی سنان پاشانك سردارلغیله اوتوز بیك یکیچری‌یی ارکاب ایتدیکی ایکی یوز پارچه کمی ایله تونس اوزرینه یورویوب «حلق الواد» قلعه‌سنی وسائر حصارلر ایله طرابلس غربی فتح وتسخیر ایله‌دی (٩٨٢) .

سلطان سلیم ثانی حضرتلری مجارستان و بوغدان ممالکی ایله لهستان وترانسلوانیاده ظهوره کلن قاریشقلقلری دخی یاتیشدیرمغه موفق اولدقدن صوکره برکون سرای همایونده انشا ایتدیرمکده اولدیغی حمامی تماشا ایدرکن آیاغی قایوب شدتلی برصورتده مرمرلر اوزرینه دوشمش وبوحال سبب موتی اولمشدر . (رحمه الله)

نعش مبارکی آیاصوفیه جامع شریفی حوالیسنده تربۀ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٢٩	٩٧٤	٩٨٢	٨	٥٣

١٢

﴿عهد سلطان مراد خان ثالث﴾

سلطان سلیم حضرتلرینك یرینه مغنیساده والی بولنان شهزاده سلطان مراد ثالث حضرتلری جلوس ایله‌دی (٩٨٢) .

دولتك الك مخاطره‌لی زمانلرنده حسن تدبیر ومتانتیله امور دولتی اداره‌یه موفق اولمش اولان صدر اعظم صوقوللو مقامنده ابقا اولندی .

فرانسه خاندان حکومتی اعضاسندن اولوب لهستان قرالی بولنان هانری وفات ایدن طقوزنجی شارل یرینه فرانسه مقام حکمداریسنه ارتقا ایتدیکندن منحل بولنان محلنه ترانسلوالیا دوقه‌سی (اتیه‌ن باتوری) صحابت پادشاهی ایله کچدی .

قای ومراکش طرفلرنده ظهور ایدن وراثت منازعاتنه پورتکیز-

[سلطان مراد خان ثالث]

لیلر مداخله‌یه قیام ومغربیلر دولت علیه‌یه التجا ایتدکلرندن لزومی قدر عسکر سوق اولنه‌رق پورتکیزلیلر طرد اولندی (٩٨٥)

ایران شاهی طهماسب وفات ایتمه‌سیله خاندانی بیننده ظهوره‌کلن منازعات اوزرینه جسیم بر عثمانلی اردوسی قبریس فاتحی لالا مصطفی

پاشانك سردارلغیله ایران اوزرینه سفره مأمور ایدلدی (٩٨٦) .
فقط بوسفردن بر نتیجه حاصل اولهمقسزین بر چوق زمان اوزایوب کیتمه‌سی اوزرینه سنان پاشا سردارلغه تعیین واعزام اولندی.
متعاقباً صوقوللونك شهادتی وقوع بولماسی اوزرینه سنان پاشا صدراعظملق ایله درسعادته دعوت اولنمش ویرینه فرهاد پاشا کوندرلمشدرکه بوسفردن حاصل اولان شانلی نتیجه فرهاد پاشایه قالمشدر (٩٩٦) .
بومحاربه تمام اون ایکی سنه مدت دوام ایتدی .
دولت علیه ایران محاربه‌سیله مشغول اولدیغی صیره‌ده مجارستان طرفلرنده ینه بعض مرتبه اویغونسزلقلر یوز کوسترمش وفقط اقتضا ایدن عسکر بالترتیب سوق اولنه‌رق اوکی آلنمشدر .
بوسنه والیسی حسن پاشا بوسنه‌ده آوستریالیلر طرفندن دوچار مغلوبیت اولدیغی کبی طونه طرفلرنده دخی بعض مغلوبیتلر یوز کوسترمکله عسکرك تشجیعی ایچون استانبولده لوای شریف اخراج وقریم سواریلری دشمنك تضییقنه مأمور ایدلمش ایدی .
بو صیره‌ده حضرت پادشاه سوداوی برعلتله سلطنتك یکرمی برنجی سنه‌سی عازم داربقا اولدی (١٠٠٢). (رحمه الله)
نعش مبارکی آیا صوفیهٔ جامع شریفی حوّلیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٥٢	٩٨٢	١٠٠٣	٢١	٤٩

١٣

﴿ عهد سلطان محمد ثالث ﴾

سلطان محمد ثالث پدرلرینك وفاتی اوزرینه مغنیسادن استانبوله کلهرك اجداد کرامنك تختنه جلوس بیوردی (١٠٠٢) .

جلوسلرینی متعاقب وکلایی تبدیل ایله بعد ازین شهزادکانك والیاکله ولایاته کوندرلمهسی عادتنی الغا بیوردی.

افلاق ویواداسی میخال طمشواردن عودت ایدن قریم خاننك اوزرینه هجوم ایله مملکتی نهب وغارت ایتمك وطونه وقاره دکیز یالیلرینی وروکیق قلعه‌سنی یاقق کبی عصیانلره قالقشدیغندن تأدیبی ایچون سنان پاشا تعیین واعزام اولندی .

سنان پاشا طونه‌یی کچه‌رك بکرش قلعه‌سنی ودها برقلعه‌یی ضبط ایتدی .

فقط میخال سنان پاشایی برباتاقلغه چکه‌رك دوچار انهزام ایتدکدن ماعدا بتون آلات واثقال ایله برابر یرکوکی قلعه‌سنی وانبارلرینی ید اغتصابنه کچیردی .

١٠٠٥ ده اردوی همایون اکری قلعهٔ جسیمنی فتح ایتدی .

آناطولیده بولنان سپاهی فراریلری بعض اکابر دولت بیننده ظهور ایدن شقاق ونفاقدن میدان بوله‌رق قریم ممالکی اوزرینه ایصال دست خسار ایتدکلرندن آلمانیا اردولری سرحداتی اخافه‌یه قیام ایله‌دیکی کبی افلاق عصاتی دخی نیکبولی قلعه‌سنی تخریب ایله‌دی(١٠٠٧).

شو حالك رفع وازاله‌سنه مأمور اولان دیاربکر والیسی مراد پاشا دشمن عسکرینی مغلوب ایده‌رك ایرته‌سی‌سنه دخی قنیژه قلعه‌سنی وسنجاغنی فتح وتسخیر ایتدی (١٠٠٩) .

١٠١١ تاریخنده قپودان جغاله زاده سنان پاشانك استانکوی، موره صولرنده مالطه وجنویز قورصانلرینی اله کچیرمك ایچون اجرا ایله‌دیکی حرکات بحریه بر طاقم اویغونسزلقده سبب اولمغله بو صورت استانبولده عظیم کفتکولری موجب اولمشدر .

ایران شاهی عباس شوکشمکش حالدن استفاده املیله جلالی فراریلریله آلمانیایی اتفاقنه دعوتله همان تبریزه واورادن روانه کچدی.

اکرچه مقابله‌سنه اقتضا ایدن عسکر کوندرلمش وجلالی رؤساسی بعض مکافاة وعدیله انقیاده دعوت اولنمش ایسه‌ده پادشاه حضرتلرینك خسته‌لنه‌رك بر قاچ کون ایچنده ترك عالم فانی ایتمه‌سی بو تشبثی ثمره‌سز براقمشدر. (رحمه الله)

آیاصوفیه‌ده پدرلری مرحومك تربه‌سنده مدفوندر.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٧٤	١٠٠٣	١٠١٢	٩	٣٨

١٤

﴿عهد سلطان احمد خان اول﴾

سلطان محمد ثالثك ایکی شهزاده‌سندن بیوکی اولوب هنوز اون درت یاشنده بولنان سلطان احمد خان اول تخت سلطنت عثمانیه‌یه جلوس ایتدی (١٠١٣).

مجارستان سردارلعنده بولنان صدر اعظم یاور علی پاشا جلوس همایونك وقوعنی متعاقب استانبوله کلدی.

قپودان دریا جغاله زاده سنان پاشا دخی ایران سرحدنده‌کی اردوی همایونه مأمور اولدی.

شاه عباس روانه طوغرو چکلمشدی. سنان پاشا قاره باغده قیشلامق ایسته‌مش ایسه‌ده برزماندن بری اطاعت واستطامنه خلل کلن عسکرك اصرارینه بناءً وانه واورادن ارضروم مشتاسنه چکلمکه مجبور اولدی.

صدراعظم علی پاشا تکرار مجارستانه مأمور اولدیسه‌ده قبل‌العزیمه

[سلطان احمد خان اول]

وفاتی وقوع بولدیغندن یرینـه بلغرادده بولنان لالا محمد پاشا نصب ایدلدی. مشـارالیه همان بودینه توجه ایده‌رك پشته‌یی آوسترياليلردن استرداد ایتدی.

ترانسلوانیالیلرله مجارلر بدایت محاربه‌دن بری آلمانیالیـلرك جور

وتحکملرندن بیزار قالدقلرندن بویارلردن بر پرنسك ایکی مملکته بردن قرال اولماسی ایچون دولت عثمانیه‌نك حمایتنه دخالت ایتدیلر. طرف پادشاهیدن استدعالری اسعاف اولندی‌که بوحال مجارستانده آوستریا ایمپراطورلغی خاندانیله اولان محارباته ختام ویرمك ایچون بر مقدمه اولمش اولدی (١٠١٤).

جغاله زاده قیشی ارضروم مشتاسنده چیقاردقدن صوکره تبریزه طوغرو یورودی. سلماس جوارنده ایران اردوسیله جنکه کیریشدیلر. بعض امرانك سردار طرفندن ویریلن امرك خلافنده وقوعه کلن حرکتلری عساکر عثمانیه‌ده بوزغونلق حدوثنه سبب اولمش وبوحال او صاحب حمیتك پك آغیرینه کیتمکله متأثر اولدیغندن دیاربکره چکلدکدن صوکره وفات ایتمشدر.

بوندن صوکره امرای عثمانیه شیروان و شماس طرفلرنده ثبات ایده‌مه‌دکلرندن اوحوالی کاملاً شاه عباسك النه کچدی.

کرك بووقعه کرك بوندن صوکره وقوعه کلن بعض حادثه اوزرینه مسند صدارت پشته‌ده آلمانیا مرخصلریله صلح مذاکراتنده بولنان قویوجی مراد پاشایه توجیه اولندی.

بواثناده آناطولینك برچوق محللرنده عصیانلر باش کوسترمش وایران محاربه‌سی‌ده دوام ایتمکده بولنمش ایدی.

مراد پاشا مجارستاندن عودتنده آناطولی‌یه مأمور اوله‌رق حلبه طوغرو یورودی. کرك اثنای راهده تصادف ایتدیکی کرك صوکره‌دن اوزرلرینه واردیغی عاصیلری لایق اولدقلری درجه‌ده تأدیب ایده‌رك کمال موفقیتله استانبوله عودت وبو خدمتلرندن طولایی مظهر التفات حضرت ولی نعمت اولدی (١٠١٧).

اشقیانك تربیه‌سنده الله کچیریلن عاصیلرك برچوغنی قویولره آته‌رق اتلاف ایتمش اولماسندن طولایی «قویوجی» نامی ویرلدیکی روایات تاریخیه‌دندر.

مجارستان قرالی بوچقایك وفاتی اوزرینه آلمانیا ایمپراطورلغی کندی ملتزمی بولنان برینی نصب ایتمك ایسته‌دی. لکن صدراعظم بوکا مخالفتله باب عالینك منتخبی اولان برپرنس تعیین ایتدیردی. ٦٢

مراد پاشا بوندن صکره تکرار ایران سفرینه مأمور اولدی. مشارالیه اول امرده آناطولیده‌کی دولت عاصیلرینك امحاسنی التزام ایدوب نائل مرام اولدقدن صوکره صوب ماموریتنه حرکت ایتمش ایسه‌ده حربه باشلامازدن اول اجلی یتیشه‌رك طقسان آلتی یاشنده عازم دار آخرت اولدی (١٠١٩).

مراد پاشانك یرینه دیاربکر والیسی نصوح پاشا صدراعظم وسردار اولدی.

شاه عباس بویله جسیم برادردونك حرکتندن خوفه دوشه‌رك استرداد ایله‌دیکی ممالکك ویرکیسی نامیله آغیر هدیه‌لر تقدیمیله صلحی التماس ایتمش والتماس واقع طرف دولتدن قبول اولنمشدر.

١٠٢٦ سنه‌سنده ایران ایله تکرار محاربه‌یه باشلانلدیغی صره‌ده سلطان احمد خان حضرتلری یکرمی سکز یاشنده اولدیغی حالده عازم کلشن سرای آخرت اولدی. (رحمه الله)

سلطان احمدك زمانه قدر مسند جلیل سلطنت اوغلدن اوغله انتقال ایدرکن مشارالیه — برنجی دفعه اوله‌رق — برادری سلطان مصطفایی ولی عهد ایتمشلردر.

نعش مبارکلری نام عالیسنه نسبتله یاد اولنان جامع شریف حوالیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده‌در.

تاریخ ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
٩٩٨	١٠١٢	١٠٢٦	١٤	٢٨

١٥

﴿ عهد سلطان مصطفی خان اول ﴾

سلطان احمد اولك وفاتنده برادری وولی العهدی سلطان مصطفای اول تخت عالئ خلافت عثمانیه‌یه جلوس ایله‌دی (١٠٢٦) ،

اوچ آی امتداد ایدن زمان سلطنتلرنده تاریخجه قیده شایان هیچ برمهم وقعه ظهوره کلەمشدر .

بنیەجه اقتدارسزلغی جهتیله استراحته احتیاج حس اولندیغندن امور سلطنتی سلطان احمدك بش شهزادەسندن بیوکی بولنان سلطان عثمانه ترك ایتمشلرسەده مؤخراً وقوع وفاتلرنده تکرار یداداره‌ٔ پادشاهیلرینه آلمشلردر . آنجق دفعه‌ٔ ثانیەدەکی جلوسلری برسنەدن زیاده دوام ایدەمەیوب ینه حکومتدن دستکش فراغ اولمش وسلطان مراد رابعك جلوسندن اون آلتی سنه صوکره ارتحال ایتمشدر (١٠٣٢) .

نعش مبارکلری آیاصوفیه جامع شریفی تربەسنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٠٠	١٠٢٦	١٠٣٢	١ سنه ٣ آی	٤٨

١٦

﴿ عهد سلطان عثمان خان ثانی ﴾

بروجه محرر عم اکرملری سلطان مصطفی خان اوّلك یرینه جالس تخت عثمانی اولدی (١٠٢٧) .

مشارالیه جلوس زماننده اون‌درت یاشنده ایدی.

دولت عثمانیەده برنجی دفعه اولمق اوزره جلوس‌همایون، مخصوص نامەلرله اوروپا دولتلرینه تبلیغ اولندی .

سلطان مصطفانك دور سلطنتنده صدر اعظم اولەرق سردارلقله ایران اوزرینه مأمور اولان قپودان خلیل پاشا اردوسنك اردبیل اوزرینه وقوع حرکتی شاه عباسی طلب متارکەیه مجبور ایتدی .

مولداوا یعنی بوغدان پرنسی (غراتچیانی) نك — لهلیلرك تشویقیله —

[سلطان عثمان خان ثانی]

دولته قارشی حرکات عصیانه‌ده بولنماسی لهستان علیهنه سفر وقوعنی ایجاب ایتدیکندن اسکندر پاشا قومانداسیله اردوی همایون بوغدانه کیره‌رك عاصیلری هزیمت کلیه‌یه اوغراتمش و بو بورغو نلقده تلف اولان

برنسك باشی له اصیلزادکاندن بر اسیر صرب ایله برابر استانبوله کوندرلمشدر .

بو آرالق شاه عباس ایله اولان موالات ظاهریه ایجابندن اولەرق ایکی طرفدن بر طاقم ذیقیمت هدایا کوندرلمش و شاه عباسك هدایاسی استانبولجه پك زیاده مظهر تقدیر وقبول اولمشدر .

قپودان خلیل پاشادن صوکره مقام صدارته کلن کوزلجه علی پاشا بو صرەده وفات ایتمەسیله مهر صدارت حسین پاشایه احسان اولندی .

لهلیلر بوغدانه تجاوزدن فارغ اولمادقلرندن سلطان عثمان حضرتلری بالذات لهستان اوزرینه عزیمت ایلەمشدر (١٠٣٠) .

ایساقجیده قورولان کوپرودن طونه نهری کچیلەرك (خوتین) قلعەسی جوارینه مواصلت اولندی . له اردوسی قلعەنك قربنده واستحکام ایچنده بولنمغله هرطرفدن محاصره ومقاتلەیه باشلانلدی . بو محاربەده اطراف والیلریله قریم خانی جانیك کرای ایله اردل یعنی ترانسلوانیا قرالی (تبلن غابور) وممکلتین ویوادالری دخی حاضر ایدیلر . لهستان سراسر تاراج ویالکز یوز بیك نفردن زیاده اسیر اخذ اولندی .

فقط موسم شتانك تقرب حلولیله برابر لهستانك افلاق ویواداسی واسطەسیله وقوع بولان صلح استدعاسی مناسبتیله خوتین قلعەسی جانب دولت علیەده قالمق شرطیله ترك مخاصمه اولنەرق موکب همایون استانبوله عودت ایلەدی (١٠٣١) .

آرادن چوق کچمکسزین سلطان عثمان حضرتلری شهیداً وفات

ایتمش ونعش مبارکلری پدری سلطان احمدك تربه‌سنه دفن ایدیلمشدر . (منه) (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠١٣	١٠٢٧	١٠٣١	٤	١٨

١٧

عهد سلطان مراد رابع

سلطان مراد خان رابع بن سلطان احمد حضرتلری جلوسنده اون ایکی یاشنه هنوز واصل اولمش برصبی ایدی .

جلوس همایونی متعاقب شاه عباس بغداد اوزرینه کلیتلی عسکر سوقیله اوچ آی محاصره‌دن صوکره اوشهر عظیمی دولت علیه اداره‌سندن نزع ایتدی .

ایرانك بغداده بویله بالسهوله نائل اولماسنه سبب ارضروم والیسی آبازه پاشا ایله قریم خانلغنك عصیانلری وقوع بولماسندن طولایی او طرفده قوهٔ کافیه بولندورولەمامش اولماسیدر .

بغدادك تخلیصنه مأمور اولان حافظ پاشا ابتدا آبازه پاشاعصیانی ـ بر درجه‌یه قدر ـ یاتیشدیروب بعده موصل اوزرینه یورودی (١٠٣٤) .

بوصره کورجیلر ایرانلیلر علیهنه عصیان ایده‌رك غلبه دخی قازاندقلرندن غلبهٔ واقعه‌یی تعقیب وادامه ایچون دولت عثمانیه‌دن استمداد ایتدیلر . حافظ پاشا آنلره بر قوهٔ کافیه امدادجی کوندردیکی کبی کندیسی‌ده بولنده دوام ایتدی .

اردوی همایون بغـدادی محاصره آلتنه آلدی . لکن محـاصره طوپلری کتیرلمه‌مش اولدیغندن استانبولدن بصره‌دن مطلوب طوپلر

[سلطان مراد رابع]

کتیریلنجه‌یه قدر وقت کچدی . بناءً علیه محاصره یدی سکز آی قدر اوزادی .

بو مدت ظرفنده ایسه شاه عباس کورجستان مشغولیتنی بیتروب بغدادك امدادینه کلدی .

امر محاصره ومقاتله پك قانلی اوله‌رق جریان ایتدی . نتیجهٔ حربی عثمانلیلر قازاندیلر. بونك اوزرینه شاه عباس صلح تکلیفنه مجبور اولدی .

فقط سپاهی زوربالرینك هروقت ایقاعندن کری طورمادقلری اویغونسزلق بوراده تکرر ایتمش اولدیغندن صلح امیدلری ضعیفلنمش ودشمن النه برچوق طوب کچمش ایدی . مع مافیه سردار ــ حسن تدبیر ورزانتی سایه‌سنده ــ اویغونسزلقلری بر طرف ایتدکدن ماعدا ایرانلیلر علیهنه ایکنجی برغلبه‌یه نائل اولدی . قیش تقرب ایتمکله شاه عباس ایران طرفنه، حافظ پاشا موصله واورادن دیاربکر مشتاسنه چکلدی (١٠٣٥) .

استانبولده آردی آراسی کسیلمه‌ین یکیچری قیاملرینك نتایج مضره‌سندن اوله‌رق بش پادشاهه حسن خدمت ایتمش اولان صدارت قائممقامی کورجی محمد پاشا عاصیلر النده اتلاف اولندیغی کبی حافظ پاشا دخی عزل ایدلدی .

محمد پاشادن صوکره مسند صدارت قپودان خلیل پاشایه ویرلمش وخلیل پاشا ینه ارضرومی محاصره‌یه قالقشدیسه‌ده موفق اوله‌مادیغندن عزلی وفقط متعاقباً وفاتی وقوع بولماسیله دیاربکر والیسی بوشناق خسرو پاشا صدراعظم نصب اولنمش ایدی . خسرو پاشا قوماندانی آلیر آلماز ارضروم اوزرینه شدتلی بر هجوم ایله آبازه پاشایی ترك سلاحه مجبور ایتدی . مشارالیهك شو صورتله وقوعه کلن موفقیتی کندیسنك بغدادی استردادده مأموریتنی ایجاب ایتدیکه بوصره‌ده شاه

عباس وفات ایده‌رك یرینه حفیدی شاه صفی حکمران ایران اولمشدی.
خسرو پاشا ملك ایرانده کائن «میزبان» قلعه‌سی اوکنده شاه نوجاهك اردوسنی پریشان ایده‌رك همدانه طوغرو ایلریله‌دی. همدانی تخریب ایتدکدن صوکره «باغستان» اوزرندن بغداده کچه‌رك شهری محاصره‌یه باشلادی. ایرته‌سی سنه قرق بیك قریم آتلیسی دخی اردوی همایونه التحاق ایله‌مش اولدیغی حالده برثمرهٔ موفقیت کوروله‌مه‌دیکندن خسرو پاشا عزل ایدیله‌رك حافظ پاشا، ایکنجی دفعه اوله‌رق، مقام صدارته کتیرلدی. آنجق شو عزل ماده‌سندن طولایی خسرو پاشادن ممنون اولان اردوی همایونجه بعض مرتبه نمایشلر وقوعه کلمش و بو حال یعنی کرك حربجه کورولن موفقیتسزلق کرك خسرو پاشانك عزلی حافظ پاشانك صنیعه‌سی اولمق اوزره تلقی ایدلمش اولدیغندن استانبولده برطاقم ارباب عصیان بیچاره حافظ پاشایی شهید ایتدیلر. مقام صدارته کاثن رجب پاشا ایسه دیاربکر والیلکنه تعیین اولنان مرتضی پاشا معرفتیله خسرو پاشایی قونیه‌ده اعدام ایتدیردی.

بو اعدام کیفیتی ینه برطاقم عصیانلره سبب اولدیسه‌ده حضرت پادشاه تدابیر حکیمانه ایله آز وقتده اوکنی آلمقله برابر جسیم بر اردو ایله ایران اوزرینه حرکت بیوردی‌که بو اثناده سن شریفلری ۲۱ ایدی (۱۰٤٤).

ایران سفرینه حرکتدن اوّل روسیه‌نك التماسی اوزرینه لهستانه اردولر سوق اولنوب فقط برنتیجهٔ مفیده استحصال اولنه‌مادی.

موکب همایون ارضروم اوزرندن یورویه‌رك روان قلعه‌سی پیشکاهنه واصل و قلعه‌نك ضبطی حقنده‌کی آرزو سکز کون تضییقدن صوکره حاصل اولدی.

بعــده آراس چایی اوزریـنـدن کچیله‌رك تبریزه کیدیلوب ضبط اولندی . (١٠٤٥)

١٠٤٧ ده بغـداداك استردادی عزمیله یکیدن ایران اوزرینـه حرکت اولندی . شـاه ایران حسام الدین صفی بغدادك محـافظه‌سنه قوشدی .

دجله کنارنده وقوع بولان مصادماتك ایکنجی دفعه سـنده غلبه عساکر عثمانیه‌ده قالدی . لکن اثنای محاربه‌ده صدراعظم شهید اولدی. غلبهٔ واقعه اوزرینـه بغداد ایچنده ترك سـلاح اولنه‌رق شهرك قاپولری اردوی همایونه آچلدی . (١٠٤٨)

کوچوك حسن پاشـا بغداد محـافظلغنه تعیین اولنه‌رق اردوی همایون عودت امرینی آلدی. بوموفقیتله «فاتح بغداد» عنوان مفخرتنی آلان پادشاه ظفرپناهك دار الخلافه‌یه دخولی پك شـانلی بر آلای ایله اجرا اولندی .

پادشاه حضرتلرینك ایلك بسفرنده آلمش اولدیغی نقریس علتی عودتدن صوکره مشتد اولماسـیله ٢٩ یاشنده ایکن ارتحـال ایتدی . (١٠٤٩)

مدفن شریفلری پدری سلطان احمد خان اوّل تربه‌سیدر.

(رحمه الله)

مدت عمر	مدت سلطنت	وفات	جلوس	ولادت
٢٩	١٧	١٠٤٩	١٠٣٢	١٠٢٠

١٨

عهد سلطان ابراهیم خان

سلطان مراد رابعك وقوع ارتحالی اوزرینه سلطان احمد شهزادکاننك اك کوچوکی و یکانه وارث سلطنت اولان سلطان ابراهیم خان حضرتلری یکرمی لش یاشمده جلوس ایتدی (١٠٤٩) .

زمان سلطنتنك ایلك وقعه‌سی اولمق اوزره «آزاق» قلعه‌سنك قازاقلردن استردادی اولمشدر .

وقایع مشهوره‌دن بریده کرید سفریدرکه دارالسعاده آغالغندن معزول اولوب بقیهٔ عمرینی مصرده کچیرمك اوزره یوله چیقان سنبل آغانك اموال واتباعیله برابر قورصانلر النه کچه‌رك کندیسنك تلف ومالارینك نهب اولنمش اولماسی کیفیتی سبب اولدی.

۱۰۵۵ سنه‌سی حزیراننده ایکی یوزدن متجاوز سفینه‌دن مرکب بردونما قوهٔ کافیه ایله و قپودان دریا یوسف پاشا قوماندا سیله سوق اولنه‌رق آطه‌نك مقر عسکریسی اولان خانیه قلعه‌سی اللی کون محاصره ایله ضبط اولندی .

یوسف پاشا قلعه‌یی تحکیم واچنه اون‌ایکی بیك عسکر اقامه ایده‌رك درسعادته عودت ومظهر التفات ولی‌نعمت اولمش ایسه‌ده بعض رقبا-سنك سعایتلری بیچاره‌نك موجب ازاله‌سی اولمشدر .

یوسف پاشایه ایدیلن بهتانلردن اولمق اوزره‌گویا کریددن بر آلتون ستون کتیروب صاقلامقده اولماسی روایت اولنمشدی . مؤخراً اجرا اولنان تحقیقاتدن بونك صاری مرمردن معمول برشی اولدیغی آکلا-شلدی .

مشارالیهك یرینه وقتیله بودین والیکنده بولنمش اولان دلی‌حسین پاشا کرید سرداری تعیین اولندی .

وندیك جمهوری علیهنده اولان بومحاربه کرید آطه‌سنه حصر ایدلمه‌یوب دالماچیایه قول قول اردولر سوقیله وندیکلیلر یدنده بولنان شهرلر برر برر ضبط اولندی .

وندیکلیلر شو محاربانده صوك قوتلرینی صرف ایتدکلرندن کری
سفری تمام یکرمی بش سنه اوزامش کیتمشدر .

هر نصلسه صو کره‌لری استانبولده ظهور ایدن بعض کونه اویغونسز
لقلر نهایت سلطان ابراهیمك یرینه مخدومی سلطان محمد رابعك جلو
سنی موجب اولدی .

سلطان ابراهیم (١٠٥٨) ده شهیداً وفات ایتمکله نعش مبارکی
عم اکرملری سلطان مصطفای اولّك آیاصوفیه‌ده‌کی تربه‌سنه دفن
اولندی . (رحمه‌الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٢٤	١٠٤٩	١٠٥٨	٩	٣٤

١٩
عهد سلطان محمد رابع

مشار الیه « آوجی » لقبیله ملقبدر. هنوز یدی یاشنده برصبی ایکن
بروجه محرر جلوسی وقوع بولمشدر .

بو آره‌لق یکیچریلرله سپاهی وایچ آغالری بیننده وقوعه کلوب ایچ
بیومش واهمیت آلمش اولان منازعات ومقاتلات ایله اوغراشلدیغندن
کرید خصوصی اونوتلمش و بیچاره حسین پاشا امداد واعانه‌سز
قالدیغی کبی دونمانك برقسمی آق دکزده وندیك دونماسنه مغلوب
اولمشدی .

بوصره‌ده تدابیر عاقلانه ومهام شناسانه‌سیله برقاچ پادشاه زمانند

حسن ادارهٔ ملکه موفق اولان بیوك والده ماه پیکر سلطان وفات ایتمکله اسکدارده نامنه منسوب اولان جامع شریفه دفن اولندی (١٠٦١) (رحمها الله) .

[سلطان محمد رابع]

پادشاه حضرتلرینك سن رشده بلوغنه قدر دوام ایدن داخلی قاریشقلقلره آرتق برنهایت ویرلمك اوزره امر مهم صدارتك بریداقتدا-

ره تفویضی لزومی تحقق ایتمش وبناءً علیه عفت وصداقت واقتدار وکفایتی ایله مشهور اولان کوپرولو محمد پاشا مقام صدارته کتیر لمشدر (١٠٦٦).

محمد پاشانك مسقط رأسی آماسیه قربنده اولوب صوکره‌لری نامنه نسبتله «وزیر کوپروسی» دینیلن قریه‌سیدر. ایلك تربیه‌یی سرای همایونده آله‌رق امور ملکیه وعسکریه‌ده کوستردیکی اقتداریله وزیر اولمش ایدی. صدارته کلدیکی زمان سنی ٧٢ یی متجاوز ایدی.

بیوك تاریخ کتابلرنده تفصیل اولندیغی اوزره آزوقتده برخیلی اصلاحاته موفق اولدقدن صوکره وندیکلیلرك حدینی بیلدیرمك ایچون براردو ودونما ایله آق‌دکیزه حرکت ایتدی.

چناق قلعه بوغازی اوکنده ایدیلن برمحاربهٔ بحریه‌ده اکرچه وندیکلیلر مغلوب اولمش ودونمالری یانمش ایسه‌ده بو آتش عثمانلی‌دونماسنه‌ده سرایتله محو ایتدی.

عجالةً تهیئه ایدیلن یکی بردونما کوپرولوپی اردوسیله برابر بوزجه آطه‌یه نقل ایتمکله اولجه دشمن النه کچمش اولان لیمنی دخی استرداد اولندی.

بواثناده ترانسلوانیا پرنسی دولته قارشی حرب آچمش ایسه‌ده مغلوب اولدقدن باشقه مقامی‌ده غائب ایتدی.

کرك بوپرنسك کرك مؤخراً اعلان عصیان ایده‌رك دوچار مغلوبیت اولان اولاح بکی منچنه‌نك التجا و تشویقلری اوزرینه آوستریا اردوسی یوقاری مجارستان اوزرندن کله‌رك دولت علیه حمایه‌سنده بولنان بعض قلاعك استردادینه قیام ایتدی.

بودین محافظی حسن پاشا — اوزمانه قدر فتحی امکانسز صاییلان

— «ووارادین» قلعه‌سنی برصورت دلیرانه ایله ضبط ایتدی‌که بو حال ایکی دولت بیننده حربك وقوعنه مقدمه اولدی .

کوپرولونك وفاتیله یرینه کتیریلن فاضل احمد پاشـانك صدارتی زماننده ایدی‌که آوستریا ایله قطع مناسبات اولندی (۱۰۷۳) .

اوزمانلره کوره پك جسیم، پك مکمل ترتیب اولنمش اولان بوار-دویی کورن آوستریالیلر صلحه میال اولمشلرسه‌ده صدراعظمك مطا-لبی پك آغیر اولدیغندن وبناءً علیه اویوشمق ممکن اوله‌مادیغندن اردوی همایون ایلریله‌مکه باشلادی .

تاتار خانزاده‌لرندن احمد کرای دخی یوز بیکی متجاوز تاتار آتلیسی ایله کلوب اردویه التحاق ایتدیکندن «نوهسل» نامدیکر «اویوار» قلعه‌سی پیشکاهنده محاربه‌یه طوتوشلمش وتسخیرینه احتمال ویریله‌مه‌ین قلعه‌نك عثمانلی النه کچمه‌سی آلمانیاجه باعث تعجب ودهشت اولمشدر.

ایکی سنه قدر دوام ایدن شو محاربه‌نك شرف غالبیتی الك صوکره ینه عثمانلیلرده قالدیغندن ایمپراطور صدراعظمك اوکجه بلغرادده یاز-دیرمش اولدیغی عهدنامه‌یی کمال مسارعتله امضالامغه مجبور اولمشدر.

بوموفقیت اوزرینـه اردوی همایون ادرنه‌یه قدر کلوب* اوراده شرف معیت شاهانه‌یه نائل اولدیغی حالده استانبوله عودت ومواصلت ایتدی .

ایرته‌سی سنه صدراعظم کریده مامور اولدی .

* ردوس آطه‌سنه قدر بتون سواحلی طولاشه‌رق حرکتندن اوّل آناطولی عسکرینی دخی آلدقدن صوکره صوب مقصوده متوجه وبعد الوصول حربه مباشر اولدی (۱۰۷۸)

برسنه صوکره پادشاه حضرتلری ترحاله و یکیشهره عزیمتله اوراده اقامت بیوردی .

قندیه قلعه‌سی اوکنده باشلایان نائرهٔ حرب و جدال کیتدکجه اشتعال ایده‌رك پاپا وفرانسه حکومتلریله مالطه اداره‌سنده بولنان قورصانلر طرفندن دشمنه امداده کلن عساکر وسفائن پریشان وعاقبة الامر — محاصره‌سی یکرمی بش سنه دوام ایتمش اولان — کرید جزیره‌سی ضبط اولندی (١٠٧٩)

بونك اوزرینه ممالك عثمانیه‌نك هرطرفنده اوچ کون اجرای شهرآیین ایدلدی .

سلطان محمد رابع حضرتلری ادرنه‌ده‌کی اقامتکاه همایونلرینه عودت بیوردی .

«اوقره‌ین» ده ساکن اولوب دولت علیه حمایه‌سنی قبول ایتمش بولنان قازاقلر حقنده لهستانك وقوعه کلن تعرضی و آنلرك استمدادی اوزرینه احمد پاشا لهستان اوزرینه کوندرلدی .

برایکی قلعه فتح اولندقدن وبرخیلی تلفات وقوعندن صوکره لهستانك عرض ایلدیکی تکالیف صلح بعض شرائطله قبول اولندی. (١٠٨٣)

بو آره‌لق تکرار دشمنلکه قالقیشان لهلیلر — قراللری بولنان «صوبه‌یسکی» نك درایت وشجاعتی سایه‌سنده — بعض محللری استرداد ایتمش و بومحاربه‌ده عساکر عثمانیه‌ده اوّلکی غیرت کورلمه‌دیکندن آثار انهزام یور کوستره‌سیله صلحه قرار ویرلدی و بونی متعاقب صدراعظم کوپرولوزاده فاضل احمد پاشا — صدارتنك اون بشنجی سنه‌سنده — وفات ایتدی . (١٠٨٧)

کوپرولولرك اقرباسندن قاره مصطفی پاشا مقام صدارته کچدی.

۱۰۹۲ ده شمالی مجارستانده بعض فساد ظهور ایتدیکندن آوستریا النده قالمغی ایستەمەین اصیلزادەکانك التماسی اوزرینه «آمریق تکەلی» نامنده برسرکرده طرف دولت‌علیەدن مجار قرالی نصب‌اولندی. مخالفته قالقیشان آوستریالیلر اوزرینه سوق عسکر اولنەرق دفعات ایله مقهور وویانه شهری محصور ایدلدی. آنجق قاره مصطفی پاشا — طمع و غرضنه مبنی — بعض موانع ایقاع ایتدیکدن بوندن استفاده ایدن له قرالی عثمانلی اردوسنی بغتةً باصمش ومصطفی پاشایی منهزماً بلغراده رجعته مجبور ایتمشدر (۱۰۹٤)

مؤخراً ظهوره کلن بعض احوال اوزرینه سلطان محمد خان حضرتلری امور سلطنتدن دستکش فراغ اولماسیله یرینه برادری سلطان سلیمان ثانی جلوس ایتدی (۱۰۹۹).

سلطان محمد آلتمش سنه معمر اولدقدن صوکره ارتحال ایدەرك — والدەسی خدیجه ترخان سلطانك بنا کردەسی اولان — امین اوکی قربنده کائن — «یکی جامع» تربەسنده دفن اولندی. (رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۰۵۱	۱۰۵۸	۱۰۹۹	٤۱	۵۳

۲۰

عهد سلطان سلیمان ثانی

سلطان سلیمان ثانی جلوس بیوردقلری زمان قرق‌سکز یاشنده‌ایدیلر.

سلطان سلیمان بتون اوقاتی تحصیل معارف ایله طاعات و عباداته

[سلطان سلیمان ثانی]

حصر ایتمش بر ذات فضائل سمات اولدیغندن قبول سلطنتده صورت
استعفا کوسترمش ایدی .

هیچ بر زمان راحت طورمایان یکیچری آغالری جلوس هما .

بونی متعاقب صدر اعظم سیاوش پاشایی ائتلاف ایتدکلری کبی کوپرولو زاده مصطفی پاشایی‌ده صدارت قائممقاملغندن عزل و نفی ایتدیردیلر.

بو آرالق طمشوارده بولنان محافظ عسکری بر حرکت عصیانیه‌یه قیام و یکن عثمان پاشا نامنده بر حمیتسزده بونلره انضمام ایدرك بلغرادده‌کی سرعسکره اطاعتسزلکده بولندقلرندن پادشاه حضرتلری عصیانك تسکینی ایچون قریم خانی سلیم کرایی مأمور ایده‌رك کندیلری‌ده — اردویه دها یاقیندن نظارت ایده‌بیلمك ایچون — صوفیه‌یه عزیمت بیوردی (١١٠٠).

سلطان محمد رابعك ایام اخیرهٔ سلطنتلرندن بری دوام ایدن آوستریا محاربه‌سنده طالع حربك عثمانلیلره مساعد بولنمامسی دولت علیه‌یی عقد صلحه مجبور ایتدیکندن مکالمه ایچون باب عالیدن ایکی مأمور کوندرلمش ایسه‌ده آوستریا حکومتی پك آغیر بعض تکلیفاتده بولندیغندن و بر طرفدن‌ده فرانسه قرالنك رین نهری اوزرندن آوستریا ممالکنه هجومه مهیا بولندیغی فرانسه‌نك ویانه‌ده‌کی سفیری واسطه‌سیله اخبار ایله عثمانلی مرخصلری تشجیع ایدلدیکندن یکیدن جمع و ترتیب اولنان بر اردو ایله همان مجارستان اوزرینه وارلمش و ویانه بوزغونلغندن بری ازمید حوالیسنده اقامت ایتمکده اولان پرنس «آمریق تکه‌لی» دخی اردوی همایون رفاقتنه ویرلمش ایدی.

«مورووا» وادیسنده وقوع بولان محاربه‌ده سردار رجب پاشانك اهلیتسزلکندن ناشی مغلوبیت یوز کوسترمکه باشلامغله صوفیه‌ده بولنان پادشاه حضرتلری متأثر اوله‌رق ساقز محافظی بولنان کوپرولو زاده مصطفی پاشایی جلب و مسند صدارتی توجیه ایله هرحالده دشمندن اخذ ثار اولنمسنی اراده ایتدی.

آرتق بوندن صوکره شاهد مظفریت عثمانلیلره عرض دیدار ایتمکه باشلامش وبر چوق قلعه‌لر ضبط اولنمشدر . آوستریالیلری ترانسلوانیا یعنی اردلدن سوروب چیقاران پرنس تکه‌لی خدمتنه مکافاةً اردل ویوادلغنه نصب اولندی (١١٠٢) .

بومظفریتلر اوزرینه تمام هر کسك یوزی کوله‌جکی برزمانده ایدی‌که سلطان سلیمان ثانی حضرتلری ادرنه‌ده دست شوی دغدغهٔ عالم اولدی . (رحمه الله)

نعش مبارکلری جد عالیلری قانونی سلطان سلیمان تربه‌سنده مدفوندر .

مدت عمر	مدت سلطنت	وفات	جلوس	ولادت
٥٠	٣	١١٠٢	١٠٩٩	١٠٥٢

٢١

عهد سلطان احمد خان ثانی

سلطان احمد خان ثانی حضرتلری قرق طقوز یاشنده جلوس ایتدی (١١٠٢) .

تقلید سیف آلایی ادرنه‌ده اجرا اولندی .

بر آی صوکره آوستریا ایله اولان حربك تعقیب غلباتی ایچون صدراعظم کوپرولوزاده مصطفی قوماندا‌سیله بلغراده بر اردو سوق اولندی .

« باد » پرنسی یتمش بیك عسکر ایله اردوی همایونی قارشیلادی .

حربه طوتوشلدر . صدراعظمك بو محاربه‌ده ابراز ایله‌دیکی شجاعت قهرامانانه‌دن غیرته کلن عسکر برشوق ایله دشمنه صالدیردیلر. شو

[سلطان احمد خان ثانی]

حاله نظراً غلبه‌یی عثمانلیلر قازاعق لازم کلیردی . نه چاره که قلعه‌دن آتیلان بر دشمن دانه‌سی صدراعظمی شهید ایتدیکندن اردویه بردنبره

پریشانلق کله‌رك غلبه دشمن طرفنده قالدی . فقط هر ایکی طرف اردوسی‌ده تلفات کلیه‌یه اوغرایه‌رق موجودلری همان یاری درجه‌سنده قالدیغندن دشمن غلبهٔ واقعه‌دن بر فائده کوره‌مدی .

بریاندن آوستریالی رین نهری اوزرنده فرانسه عسکریله‌ده محاربه ایدییور وفقط هنوز ایکی طرفجه ده بر نتیجه حاصل اوله‌میور ایدی . دولت عثمانیه‌نك بو صره‌ده صلحه مائل اولمسی فرانسه‌یی آوستریانك بتون قوتنی کندی اوزرینه سوق ایده‌جکی مطالعه‌سیله خوفه دوشوره‌جکندن فرانسه قرالی استانبولده‌کی سفیری واسطه‌سیله صدراعظم ترپوشجی علی پاشایی دوام حربه تشویق ایتمکه باشلادی .

علی پاشادن صوکره صدراعظم اولان بوزوقلی مصطفی پاشا ترانسلوانیاده برحرکت عسکریه اجراسنه قیام ایدوب فقط بر ایش کوره‌مه‌مش وسرمه‌لی علی پاشانك صدارتی زماننده ایسه ساقز جزیره‌سی وندیکلیلرك ید ضبطنه کچمشدر .

بو اثناده پادشاه حضرتلرینك ارتحالی وقوع بولمغله تخت عثمانی‌یه سلطان محمد خان رابعك شهزاده‌سی سلطان مصطفی جلوس ایتدی (١١٠٦) . (رحمه الله)

نعش مبارکی برادری سلطان محمد رابعك یکی جامعده‌کی تربه‌سی درونده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٠٥٣	١١٠٢	١١٠٦	٤	٥٣

۲۲

عهد سلطان مصطفای ثانی

سلطان مصطفای ثانی جلوس بیوردقلری زمان سن شریفلری **۳۲** ایدی .

جلوسـك اون بشنجی کونی ایدی‌که اوّلجه ساقزك استخلاصی ایچون سرعسکر نصب اولنان مصرلی‌زاده ابراهیم وقپودان دریا عمجه‌زاده حسین پاشالرك دونتمای همایون ایله آق دکزده وندیك دونتماسیله ایکی دفعه محاربه ایدرك دشمن دونتماسـنك نصفندن زیاده‌سنی غرق واحراق ایله‌دکلری و ساقزه واریلوب لیمانده وقلعه‌ده بولنان وندیکلیلرله برابر کلیتلی ادوات ومهمات حربیه وبرقاچ کمی اله کچیرمش اولدقلری خبر بشارت اثری واصل اولدی .

آوستریالیلرك طمشـواری محاصره نیتنده بولندقلری خبر آلنمغله پادشاه نوجاه حضرتلری یکی صدراعظم نصب ایتدیکی الماس محمد پاشا دخی برلکده اولدیغی حالده بلغراده واورادن طمشوار اوزرینه‌واروب دشمن عسکرینی پریشان ولیپوه، شیش، لغوش قلعه‌لرینی ضبط ایتدی. فقط موسم شتانك حلولی جهتیله بوقدرجق فتوحات ایله بالاکتفا نیکبولی اوزرندن عودت وابتدا ادرنه‌یه، صوکره استانبوله مواصلت اولندی.

اوّل بهارده طمشوارك ینه محاصره ایدلدیکنی خبر آلان سلطان مصطفی خان حضرتلری بالذات حرکتله بلغرادن پانچووه‌یه کچه‌رك دشمنك کذرکاهنده بولنان پلانقه‌لرینی وطونه‌ده‌کی درت بیوك کمیلرینی احراق وتخریب ایتـدکدن صوکره طمشـواره واردی .

آوستریالی محاصره‌یی ترك ایده‌رك برطار بوغازده استحکام انشاسیله موکب همایونه یول ویرمه‌مکه چالیشمش ایسه‌ده قدرتیاب اوله‌مدیغندن وایرته‌سی کونی وقوع بولان هجومنده دخی اون بش بیك قدر تلفات ویردیکـدن رجعته مجبور اولمش وطرف اشرف پادشاهیدن طمشوارك خراب اولان محللری ترمیم وعسـکرك مهماتی تتمیم اولنه‌رق بلغراده واورادن مشتاسنه عودت اولنمشدر (۱۱۰۸) .

اوّلکی سنه روسیه طرفندن محاصره اولنان آزاق قلعه‌سی بو سنه دخی محاصره اولنمش ودولت علیه‌نك آق‌دکیزده، مجارستان ولهستانده مشاغل حربیه‌سی جهتیله محافظه‌سنه اعتنا اولنه‌مامش اولدیغندن قلعه موسقو النه کچدی .

سلطان مصطفی حضرتلری اوچنجی دفعه اوله‌رق رفع لوای جهاد ایله بلغراده عزیمت بیوردیلر . اوراده عقد اولنان مجلس مشورتده ویریلان قرار موجبنجه طمشـواره حرکت اولندی . لکن اردوی همایون طمشـواره کچمك ایچون «زانه» نام محلده واقع تیسـه نهری اوزرینه قوریلان کوپرودن عسکر ومهماتك امراری اثناده، بقضاء الله تعالی، کوپرو ییقیله‌رق صدر اعظم ایله برابر برچوق وزرا وامرا وعسـکرك خیلی مقداری قارشی طرفده قالدیغندن واوته طرفه کچن عسکر همایوندن قالانلره امداد قابل اوله‌مدیغندن پك چوق ضایعات وقوعه کلدی. مع مافیه عثمانلیلر حمیت وغیرت مفطوره‌لری ایجابنجه تسلیم اولمایوب هیچ فرد قالمایجه‌یه قدر اوروشدیلر .

پادشاه حضرتلره طمشواره وصوللرنده عجم زاده حسین پاشایی بلغرادن جلب ایله مقام صدارته اصعاد ایتدی .

آوستریالیلر دخی فنا حالده زده‌لندکلرندن ترانسـلوانیایه رجعت ایتدیلر . بونك اوزرینه موکب همایون طمشوار قلعه‌سنـك لوازمنی اکمال ایدرك ینه بلغراده، اورادن ادرنه‌یه عودت ایتدی .

دولت بواثناده برطرفدن آوستریا وروسیه، دیکر طرفدن لهستان، موره حکومتلریله اوغراشمقده اولوب اکرچه هرسنه تجهیز عسـکر وترتیب لوازم سفردن اظهار ایتمیورسه‌ده بو حاللر مملکتی هر صورتله مضایقه‌ده بولندیرمقـده اولدیغنـدن وباخصوص هر محاربه‌ده دوچار

اولدقلری مغلوبیتلر دائما اوغرادقلری زیانلر اوزرینه مخاصملرك دخی صلحه میل کوسترمکده اولدقلری حس اولندیغندن انکلتره وفلمنك دولتلری طرفندن عرض اولنان توسط اوزرینه صلح مذاکراتنه کیریشیلهرك اون آلتی سنهدنبری دوام ایدن شوقتال عظیمه برنهایت ویرلدی . وسلطنت سنیه ایله دول مذکوره بیننده تصدیقنامهلر مبادله وتایید مصافاة ایچون هرطرفدن یکدیکری ممالکنه بیوك ایلچیلر تعیین اولندقدن صوکره سلطان مصطفی حضرتلری صدراعظم حسین پاشایی آلهرق استانبوله عودت بیوردی .

امور خارجیهنك شوصورتله یولنه کیرمش اولمسی اوزرینه آرتق مصالح داخلیه ایله اشتغال اولندی .

آنجق پادشاه حضرتلرینك مؤخراً بر آز استراحت ایچون ادرنهیه چکلدیکی برزمانده استانبولده ینه عظیم قاریشقلقلر ظهور ایتمش وکیتدکجه جسامتنی آرتیران بوحال اسف اشتمال اوزرینه ذاتاً غائلهٔ دنیا ومافیهادن بیقمش اولان سلطان مصطفی حضرتلری تاج وتخت سلطنتی برادری سلطان احمد ثالثه وبش آی مروروزنده عالم هستی یی ده طالبلرینه ترك ایدهرك عازم کلشن سرای بقا اولمشدر (۱۱۱۵) .

(رحمهالله)

نعش مبارکلری یکی جامعده پدرعالیلرینك تربهسنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۰۷٤	۱۱۰٦	۱۱۱٥	۹	٤۱

۲۳

عهد سلطان احمد خان ثالث

سلطان احمدك جلوسی ۲۱ یاشنده ایکن ادرنه‌ده وقوع بولمشدر. یدی سنه مدت صلح وصلاح ایله کچدی.

سکزنجی سنهٔ جلوس اولان ۱۱۲٤ ده دولت علیه ایله روسیه بیننده «پروت» محاربه‌سی ظهور ایتدی . بو محاربه‌یه سبب روسیه‌یه قارشی مغلوب اوله‌رق دولت علیه‌یه التجا ایدن اسپانیا قرالی مشهور دمیرطاش اون ایکنجی شارلك اخذ انتقام مقصدیله استانبولده‌کی لهستان سفیری و سائر طرفدارلری واسطه سیله باب عالی‌یه اجرا ایلدیکی تشویقات ایله روسیه چاری دلی پترونك موره ، آینه روز طرفلرنده وقوعه کلان افادات وتحریکاتی سبب اولمشدر .

صدراعظم بالطه‌جی محمد پاشا قوماندا سیله یوز بیك موجودلو براردو طونه‌یه سوق اولندی. تاتار خانی دخی قرق بیك آتلی ایله اردوی همایونه التحاق ایتدی.

نهایت ایکی دولت اردوسی « پروت » نهری کنارنده جنکه طوتوشدیلر .

اوزمانه قدر عثمانلیلرك سطوتی کورمه‌مش اولان چار اردوی همایونك شدتلی بر آتشنه اوغرانجه بتون تدبیرینی غائب اتمش وبرکت ویرسون که زوجه‌سی قاترینانك تدبیر وفطانتی سایه‌سنده استدعای صلحه مسارعت ایده‌رك محقق‌الوقوع اولان برانهزام کلیدن تخلیص کریبان ایده‌بیلمشدر (۱۱۲٤) .

آزاق قلعه‌سنك اعاده‌سی، روسیه‌نك قزاق ایشلرندن ال چکمه‌سی، حدود اوزرنده یاپیلان برطاقم قلعه‌لرك هدمی، استانبولده روسیه ایلچیسی اقامه ایدلمه‌مه‌سی، اسوه‌ج قرالنك مملکتی جانبنه عودتنه ممانعت اولنماماسی شرائط صلحیه‌دن ایدی .

صدراعظمك شو موفقیتی چکه‌مه‌ین برطاقم آدملر بومحاربه‌ده روسیه چارینك اسیر ایدلمه‌سی ممکن ایکن صالیویرلدیکی وبوکا سبب

ایسه قاترینادن آلنان رشوت اولدیغی افتراسیله مشار الیهی اتهامه قالقشدقلرندن وقریم خانی ایله دمیر طاشك افاداتی دخی بوادعایه موافق دوشدیکندن نهایت بالطه‌جی لیمنی‌یه نفی واجلا اولندی .

۱۱۲۷ ده وندیك قورصانلری طرفندن مصردن کلن عثمانلی سفائننك یغما اولنمسندن ودها سائر بعض اسبابدن ناشی وندیك جمهوریته اعلان حرب اولنه‌رق موره اوزرینه حرکت همایون وقوع بولدی .

قوریدنو برزخنی کچن اردوی همایون وندیکلیلرك ید اغتصابنده بولنان ممالکك جمله‌سنی استرداد ایتدی .

آنجق شو حال قارلوفچه معاهده‌سیله وندیکلینك موره‌یه اولان حق تصرفنی ضامن بولنان اوستریانك مداخله‌سنی دعوت ایتمش وبناءً علیه آوستریایه‌ده اعلان حرب اولنمشدر .

ادرنه‌ده اجتماع ایدن اردونك قسم اعظمی صدراعظم داماد علی پاشایه بالتودیع طونه‌یه، برقسمی‌ده وندیکلیلره قارشی دالماچیایه سوق اولندیغی کبی دونمای همایون دخی قورفو آطه‌سنك استیلاسنه مأمور ایدلدی .

علی پاشا اردوسی باغراددن طونه‌یی کچوب (پترو ارادین) قلعه‌سنده تحشد ایدن دشمن اردوسی ایله حربه مباشرت ایتدی . آنجق کرك آوستریا سرعسکری بولنان پرنس اوژه‌نك مهارتی کرك صدر اعظمك وقوع شهادتی غالبیتك آوستریالیلرده قالماسنه سبب اولدی.

شو مغلوبیت اوزرینه طمشوار ودها صوکره باغراد قلعه‌سی دشمنك ید ضبطنه کچدیکی کبی قورفو آطه‌سنی محاصره ایدن دونما دخی عودت ایتدی (۱۱۲۹) .

بعده مقام صدارته کلن نو شهرلی ابراهیم پاشانك مأموریتیله پساروفچه‌ده عقد مصالحه اولندی .

صلحك انعقادینی متعاقب مصالح داخلیه‌یه صرف اقدام اولندی . باب عالی رجالندن اولوب سفارتنامه‌سیله مشهور اولان یکرمی سکز محمد افندینك فرانسه قرالی اون بشنجی لوئی نزدینه سفارتله کوندرلمه‌سی، صنعت طباعتك استانبولده دخی شیوعیله بر « دارالطباعه » تأسیسی بو دور آسایشك وقایع مهمه‌سندندر .

بو آرالق ایران حکمداری شاه حسینك افغانلیلر طرفندن قتل اولنماسی وداخل ممالکده برطاقم اختلاللر پیدا اولماسی اوزرینه روسیه چاری بو حالدن بالاستفاده قافقاسدن اینه‌رك بحر خزره طوغرو بتون ممالك طاغستانی ضبطه قیام ایله‌مش وبوکا قارشی دولت علیه طرفندن دخی کورجستان اوزرینه سوق عسکر اولنمش ایسه‌ده فرانسه دولتنك توسطیله حرب ایدلمکسزین «دربند» و «باکو» قلعه‌لریله اطرافنده‌کی اراضی روسیه‌ده، عراق عجم ایله کورجستان، لورستان دولت علیه‌ده قالمق صورتیله اورلاشلمشدر (۱۱۳۷) .

مؤخراً بو تقسیمه راضی اولمایان او محللر اهالیسنك سلاحه صارلملری وظهوره کلن دها سائر مناقشات نهایت ایرانه اعلان حربی انتاج ایله‌دی .

موکب همایون دها اسکداردن حرکت ایتمه‌دن صدراعظم داماد ابراهیم پاشا علیهنده عسکرك ظهوره کلن عصیانی وبونك ایجابندن اوله‌رق مشارالیهك ازالهٔ وجودی پادشاه حضرتلرینك پك زیاده یأس وفتورینی موجب اولماسیله مشغلهٔ سلطنتدن کف ید فراغت ومقامنه برادرزاده‌سی شهزاده سلطان محمود خان اوّلی کچیردکدن صوکره اختیار عزلت ایتدی.

سلطان احمد بوندن صوکره آلتی آی دها معمر اولوب عالم فانی‌یی ده ترك ایتمشدر (۱۱۴۳) . رحمه الله

یکی جامعده والده خدیجه سلطان تربه‌سی درونده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۰۸۴	۱۱۱۵	۱۱۴۳	۲۸	۶۵

۲۴

عهد سلطان محمود خان اوّل

سلطان محمود خان اوّل حضرتلرینك جلوس همایونلرندن ایکی سنه صوکره ایرانده شاه طهماسب صفوی‌یی اسیر وهنوز صبی بولنان شاه عباس ثالثك شاهلغنی اعلان ایدن اعتماد الدوله نادر طهماسب قولی خان — که مؤخراً شاهلغی کندی ضبط ایتمشدر — بغدادی محاصره‌یه قالقشدیغندن ارضروم والیسی طوپال عثمان پاشا سرعسکرلیکیله بغداده سوق عسکر اولندی .

ایلك مصادمه‌ده غلبه عساکر عثمانیه‌ده قالمش ونادر مجروحاً همدانه چکلمکده بولنمش ایکن تکرار عسکرینی تشویق وتشجیع ایده‌رك موصله طوغرو چکیلان اردوی همایونه هجوم ایله پریشان وعثمان پاشایی شهید ایله‌دیکی کبی روان جهتنده بولنان اردویی دخی بوزارق اوّلجه ضبط اولنان ممالکك کافه‌سنی استرداد ایتدی .

نادر بوموفقیتله ایرانه کیدوب شاهلغی اله کچیردکدن یعنی نادرشاه

اولدقدن صوکره باب عالی‌یه مراجعتله سلطان مراد رابع زماننده

[سلطان محمود خان اول]

قبول ایدلمش اولان حدودك طانلماسی شرطیله صلح تکلیفنده بو-
لندیسه‌ده جانب دولت علیه‌دن قبول اولنمادی .

١١٤٨ ده روسیه دولتی نقض عهد ایله آزاق واوزی قلعه‌لریله

قریم حدودینه آیری آیری اردولر سوق ایتدی. بونك سببی ایسه لهستانی تقسیم ایچون اورایه‌ده عسکر چکمش اولوب فقط «پروت» معاهده‌سی موجبنجه دولت علیه لهستانك استقلالنی ضامن بولندیغندن شاید سلاح ایله مداخله‌یه قالقشه‌جق اولورسه میدان ویرمامك املی ایدی.

بو حرکت تجاوزکارانه اوزرینه صدراعظم سلحدار محمد پاشا سردارلغیله طونه‌یه عسکر کوندرلمش ایسه‌ده چونکه بو تقسیمده کندیلری داخل اولدیغندن آوستریالیلر اعمال لطائف الحیل ایله سرداری حرکتدن منع وشو صورتله قازانیلان وقت ظرفده اسباب هجومی اکمال وجمع ایده‌رك روسیه‌لیلرك قریمه دخوللرینی متعاقب بونلرده ودین، نیش، بوسنه اوزرندن ممالك عثمانیه‌یه کیردیلر.

کفه‌یه سوق اولنان عسکر قریملیلرك دخی انضمام معاونتیله روسلری تلفات کلیه‌یه اوغراته‌رق قریمدن رجعته مجبور ایتمش و آوستریالك اوچ اردوسنی قارشیلایان حکیم اوغلی علی پاشا، عوض محمد پاشا، کوپرولوزاده‌لردن احمد پاشا دخی بونلری پك فنا حالده بوزمشدر.

صدراعظم یکن محمد پاشا آوستریالیلری کاملاً طونه‌نك اوبر یاقه‌سنه آتمغی امل ایدندیکندن صلح ایچون فرانسه‌نك عرض ایله‌دیکی توسط وبعض ارکان دولتك تمایلاتنه باقمایه‌رق بلغرادی محاصره ایدن دشمن اردوسی اوزرینه یورویه‌رك اوچ کون شدتلی محاربه‌دن صوکره دشمنی قاچیرمش، قلعه‌یی دخی ضبط ایتمشدر (١١٥٢).

اوچ سنه مدت دوام ایدن شو محارباتده عساکر عثمانیه‌نك دائما مظهر اولدیغی غلبات وبالخصوص او آرالق داخل ملکده ظهور

ایدن براختلال روسیه‌یی طلب صلحه مجبور ایتمش اولماسیله بعض شرائط ایله قبول ایدلدی .

بو محاربه‌لرك ختامنی متعاقب هندستاندن عودت ایدن نادرشاهك عراق طرفلرنده وقوعه کلن تجاوزاتی اوزرینه ایرانله تکرار محاربه‌یه باشلانیلوب فقط درت سنه قدر دوام ایتدیکی حالده هر ایکی طرفده بر شی قازانه‌مادیغندن اولکی شرائط صلحیه ایله ۱۱۵۹ ده ترك مخاصمه اولندی .

پادشاه حضرتلری بوندن صوکره تا وقوع وفاتنه قدر دور حکومتنی هپ صلح و آسایش اوزره کچیردی .

وفاتی سلطنتك یکرمی بشنجی سنه‌سنده وقوع بولدی (۱۱٦۸) . یکی جامعده والده سلطان تربه‌سنده مدفوندر .

(رحمه الله)

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۰۸	۱۱٤۳	۱۱٦۸	۲۵	٦۰

۲۵

عهد سلطان عثمان ثالث

سلطان عثمان ثالث حضرتلری تخت عثمانی‌یه جلوس بیوردیغی زمان اللی اوچ یاشنده ایدی .

پادشاه مشارالیهك مدت سلطنتی اوچ سنه اولوب بومدت ظرفنده ایسه قیده شایان براهمیتلی وقعه ظهور ایتمامش ودور حکومتنك بتون

وقایعی آشاغیده ذکر اولنه‌جق برقاچ خصوصدن عبارت بولنمشدر:
سواریسی بولندیغی برفرقتین ایله آق دکیزی طولاشمقده بولنان

[سلطان عثمان خان ثالث]

جعفرلك نامنده برقپودان اوچ قورصان کمیسی یاقالایوب اوچنی‌بردن محو ایتمش، بونك اوزرینه تحسین ومکافاته مظهر اولمشدر .

باغچه قاپوسی جوارنده بر حریق ظهور ایده‌رك روزكارك شدتی دخی منضم اولمغله قول قول طاغیلوب وكیتدكجه وسعتی آرتیروب یالكز یكرمی درت بیك قدر خانه‌یی یاقدی .

مصرك زمام اداره‌سنی اله كچیرمك قصدنده بولنان كوله‌من بكلری میاننده بعض كونه منازعات وقوعه كلدیسه‌ده هیچ بری نائل مرام اوله‌مادی .

یدی سنه اول یعنی محمود خان اول زماننده باشلانیلان جامع شریفك بناسی بو صیره‌ده اكمال اولنمغله پادشاه حضرتلری نامنی «نور عثمانی» تسمیه ورسم كشادینی صورت مكمله‌ده اجرا بیوردی .

آیدین سنجاغنده (قاره عثمان) نامنده متغلب بر آدم توره‌دیسه‌ده درحال اعدام وخیلی جسیم اولان اموالی مصادره اولندی (۱۱۷۰) .

مهر وكالت مصطفی ناهر پاشادن آلنوب مشهور قوجه راغب پاشانك انكشت اقتدارینه طاقلدی .

زهد ومرحمت بی‌نهایه ایله مشهور اولان والده شهسوار سلطان ایله سلطان احمد ثالثك بیوك اوغلی سلطان محمد یكدیكرینی متعاقب ارتحال ایتدیلر .

برّ الشام عربانك حجاجی غارت ایتدیكی حوادثی استانبوله اخبار اولندی (۱۱۷۱) .

پادشاه حضرتلری — بعض اسبابدن ناشی — راغب پاشایی عزل ایتمك نیتنده بولنمش وفقط موقع اجرایه قویمازدن اول ترك عالم فانی ایتمشدر (۱۱۷۱) . (رحمه الله)

یکی جامعده والده سلطان تربه‌سی درونده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۱۲	۱۱٦۸	۱۱۷۱	۳	۵۹

۲٦
عهد سلطان مصطفای ثالث

سلطان مصطفی حضرتلری قرق ایکی یاشنده ایکن اجدادعظامی تختنه جلوس ایتدی (۱۱۷۱) .

دور سلطنتی روسیه‌ده مشهور ایکنجی قاترینه‌نك ایمپراطوریچه‌لکنه تصادف ایتمشدر .

قاترینه عن‌اصل آلمان اولمقله برابر بعض احوال غیر مرضیه‌سیله سوء نظر قازانمش بر آشوب جهان اولماسیله موسقوولره برجمیله ابراز ایتمك املنده بولندیغندن ولهستان مقاسمه‌سنه قاریشمغی تمام حصول مرامنه یاردیم ایده‌جك اسبابدن کوردیکندن همان لهستان اوزرینه واردی .

دولت علیه ابتدای امرده پك‌ده ایشه قاریشمق ایسته‌مه‌دی. لکن روسلره قارشی طیانه‌میه‌رق قاچان لهلیلر حدود اوزرنده‌کی خوتین قلعه‌سی جوارنده ودولت‌علیه طوپراغی داخلنده برمحله التجا ایتدکلرینه وروسلر اوراسنی یاقمق صورتیله دولت علیه‌یه دخی میدان اوقومش بولندقلرینه بناءً ضروری روسیه‌یه اعلان حرب ایدلدی (۱۱۸۲) .

اجرا ایدیلن تدارکات حربیه جمله‌سندن اوله‌رق قریم‌خانی‌اولوب

نفی ایدلمش اولان کریم کرای خان بعد الاطلاق تکرار مقمنه اقعاد وحربه مأمور ایدلدی .

[سلطان مصطفای ثالث]

اردوی همایونك سردارلغی صدراعظم یاغلقجی زاده محمد امین پاشایه تفویض اولنوب پادشاه حضرتلری دخی ادرنه‌یه عزیمت بیوردی. مقدمة الجیش اولان اوتوز بیك تاتار آتلیسی روسیه‌نك ایالات

جنوبیه‌سنی پایمال خیول ایله‌دیکی کبی صدراعظم قوماندانسنده بولنان اردو دخی خوتین قلعه‌سنی محاصره ایدن موسقوولری رجعته مجبور ایتدی .

آنجق محمد امین پاشا ذاتاً مطلوب اولان اقتداری حائز اولمادیغندن دشمنك بوقدرجق برمغلوبیتنی کافی کوره‌رك قوجه اردویی حرکتسز براقمش وایشلك دها فناسی اولمق اوزره عسکرك زاد و زخیره‌سی توکنمکله خسته‌لك وتلفات ظهور ایتمکه باشلامشدر . واصل سمع همایون اولان شوحال اسف اشتمال عزل وتجریمنی اقتضا ایتمه‌سیله درحال ایجابی اجرا وذوات مجرّبه‌دن مولدوانلی علی پاشا سردارلقله اسرا اولندی .

یکی سردار برعزم مردانه ایله ایلری حرکت ایتمشدی . لکن نه‌چاره‌که حسب الموسم صولری زیاده فیضانلی بولنان طورله نهرینی کچمکه تصدی ایتمك احتیاطسزلغنده بولنمش اولدیغندن هربری بر طرفده قالمق صورتیله آوچ قسمه آیریلان اردویی روسیه قوماندانی بوحالده کورنجه همان هجوم ایله فنا حالده پریشان ایتمشدر .

بو غلبه‌ده خوتین قلعه‌سنی دخی ضبط ایتمش اولان روسلر حدودی چیکنه‌یوب اولاح، بوغدان ایالتلرینی تخریبه مسارعت ایتدی.

قاترینا بو صورتله اجرای مرامی تسهیل ایتدیکی کبی نصلسه آق دکیزه کچیره‌بیلدیکی دونمنا ایله موره‌لیلری دخی اتفاقنه دعوتله برابر عثمانلی دونماسنه ایراث خسار ایتمکه باشلادی. ایلك مصادمه‌ده عثمانلی دونماسی ایجه غلبه‌لره نائل اولدی. فقط الك صوکره بر تدبیرسزلکله بر آرالق دونمنا چشمه لیمانی کبی طار بر محله صوقولمش اولماسی اوزرینه روسیه آمیرالی بونی تمام فرصت عد ایله آتش قایقلریله

لیمانه صوقولوب دونانمای همایونی کاملاً احراق ایتدی (١١٨٤) .

دشمن بو غالبیتله لیمنی‌یی ضبط ایده‌رك چناق قلعه بوغازی‌د تهدیده باشلامشدر .

دونانمای همایون قوماندانی حسن بکك اثنای وقعه‌ده کوستردیکی جرأت وهمت فوق‌العاده مظهر تقدیر پادشاهی اولمغله رتبهٔ وزارتله قپودان دریا تعیین اولندی. بوصاحب همت بالانتخاب یانه آلدیغی بشر اون رفیق جلادتی ایله برلکده لیمنی قلعه‌سنی هجوم ایله استرداد ایتدکدن باشقه آق دکز بوغازی‌ده تحکیمه مسارعت کوستره‌رك «غازی» عنوان مفخرتنی احراز ایتمشدر .

بوغدان جهتلرنده بولنان اردوی همایونك حالی پك فنالاشوب روسلر برطرفدن قریمه‌ده داخل اولدیلر.

اکرچه پروسیانك توسطیله مذاکرات صلحیه‌یه ابتدار اولنمش ایسه‌ده روسیه‌نك تکلیفاتی پك آغیر اولدیغندن بالضروره قبول ایدیله‌مه‌دی . بناءً علیه نائرهٔ حرب یکیدن اشتعاله باشلادی .

دشمنك طونه بالقانلره طوغرو ایلریله‌مکده اولدیغی برزمانده سلطان مصطفای ثالثك ارتحالی وقوع بولدی (١١٨٧). رحمه الله

مدفنی آقسرایده کندی انشا کرده‌سی اولان لاله‌لی جامعی حولیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌در .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٢٩	١١٧١	١١٨٧	١٦	٥٨

٢٧

عهد سلطان حمید خان اوّل

سلطان حمید خان اوّل حضرتلری جلوس بیوردقلری زمان اللی یاشنده ایدیلر .

مرحوم سلطان مصطفی خان ثالثك صدر اعظملقله اردو سر-
دارلغنه تعیین ایتدیکی داماد محمد پاشا شمنی اردوکاهنده روسیه‌لی
طرفندن محصور قالمشدی. هر ایکی طرفجه‌ده یوز کوسترن قاریشقلقلر
اوزرینه روسیه قوماندانننك قرارکاهی بولنان «قاینارجه» قریه‌سنده
اجرای مذاکرات ایدیله‌رك — بو قریه‌یه نسبتله مشهور اولان —
معاهده عقد وامضا اولندی (١١٨٨) .

بومعاهده‌نك دولت علیه‌یه تحمیل ایتدیکی تکالیف پك آغیر شیلر
اولوب ازانجمله قریم خانلغی سلطنت سنیه‌دن فك ارتباط ایده‌رك
کسب استقلال ایتدی .

شوحال، حمیت وصداقتی جهتیله، صدراعظمك زیاده‌سیله کوجنه
کیتدیکندن بی‌چاره کدرندن یولده وفات ایتدی .

بو آرالق جبل لبنان ایله سوریه حوالیسنده شیخ طاهر نامنده
برعاصی، مصرده کوله‌منلر، یانیه‌ده تپه دلنلی علی پاشا دولته برر غائله
آچدیلر . فقط قپودان غازی حسن پاشا صیره‌سیله هر اوچنك‌ده
حقندن کلدی.

ایکنجی قاترینه قریم اوزرینه سوق عسکرله دولت علیه‌یه مطیع
وصادق بولنان دولتکرایی موقع حکومتدن اسقاط ایده‌رك یرینه‌کندینه
مجلوب اولان شاهین کرایی خان نصب ایتدی وبر آز صوکره‌ده کویا
خان جدیدی حمایه ایچون سکسان بیك موجودلو بر اردویی قریمه
صوقه‌رق کفه‌یی ضبط وشاهین‌کرایی اسیر ایتدی. بواسارت اوزرینه
آرتق کندیسنه حق حاکمیتی ایمپراطوریچه‌یه ترك ایتدیرمکده برکوچلك
قالمادیغندن قاترینا اوروپایه نشر ایتدیکی بربیانامهٔ عمومی ایله قریمك
روسیه‌یه التحاق ایله‌مش اولدیغنی بیلدیردی (١١٩٧) .

بوقدر سهولتلی موفقیتلر اوزرینه قاترینه امل وجرأتی بردرجه دها آرتیروب موره اختلالنی یکیدن اویاندیرمغه، بونك ایچون قریمی زیارته کلن آوستریا ایمپراطوریله خفی مذاکراته قالقشدی.

بابعالی چاریچه‌نك بوتشبثنه واقف اولنجه حقوق حاکمیتنی محافظه ایچون چار وناچار سلاحه مراجعت ایده‌رك روسیه‌یه یکیدن اعلان حرب ایتدی.

محاربه باشلادی. حربك ابتدالری عثمانلیلر ایچون موفقانه برصورتده کیدییوردی. مؤخراً قضیه برعکس اوله‌رق روسلر اوزی قلعه‌سنی ضبط ایتدکدن ماعدا کرك محافظلردن کرك سکنه‌دن بیکلرجه نفوسی غایت وحشیانه برصورتده قلیچدن کچیردیلر.

بوصیره‌ده ایدیکه حضرت پادشاه سلطنتنك اون آلتنجی سنه‌سی استانبولده عازم دار آخرت اولدی (١٢٠٣). (رحمه الله)

باغچه قاپوسی قربنده نام عالیلرینه نسبتله یاد اولنان تربۀ مخصوصه‌ده مدفوندر.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٣٧	١١٨٧	١٢٠٣	١٦	٦٦

٢٨

عهد سلطان سلیم خان ثالث

خاقان مغفورك بروجه محرر وقوع ارتحالی اوزرینه سلطان مصطفای ثالثك شهزاده‌سی سلطان سلیم خان ثالث حضرتلری یکرمی سکز یاشنده بولندیغی حالده جالس سریر سلطنت اولدی (١٢٠٣).

محاربه دوام ایدییوردی. ودین والیسی کدخدا حسن پاشا صدر اعظم تعیین وبعده سردارلقله اردویه اعزام اولندی ایسه‌ده مغلوبیتدن

[سلطان سلیم خان ثالث]

باشقه برشی کوروله‌مه‌دی. نهایت طونه‌نك الك مستحکم مواقعده بولنان اسماعیل قلعه‌سی ده روسیه‌یه کچدی. روسلرك قلعه‌یی ضبط ایتدکدن صوکره

اجراسندن چکنمه‌دکلری مظالمك تعیین درجاتنه بو مختصر محتمل دکلدر .

بو صیره‌ده آوستریا قرالی و آلمانیا ایمپراطوری بولنان ایکنجی ژوزف وفات ایده‌رك مقامنه ایکنجی لئوپولد کچدی. لکن بو تاریخلرده فرانسه انقلاب مشهوری ظهور ایتدیکندن و آوستریا حکومتی ایسه هرشیدن زیاده فلمنك جهتلرینی نظر دقتده طوتمق مجبوریتنده بولندیغندن دولت عثمانیه ایله عقد مصالحه ایتدی (١٢٠٥) .

انکلتره و پروسیا دولتلرینك توسطلریله قاترینه دخی محاربه‌دن فارغ اولمغله ایرته‌سی سنه یاش قصبه‌سنده روسیه ایله‌ده باریشلدی .

پادشاه کارآگاه حضرتلرینك اقدم آمالی اجرای اصلاحات اولدیغندن صلحك تقرری متعاقب بو جهته صرف همت بیوردی .

ادب واطاعتدن وهردرلو نظام وانتظامدن چیقمش وبوجهتله دولتك باشنه خارجی دشمنلردن زیاده بر بلای مبرم اولمش اولان یکیچری عاصیلرینه بدل برمنتظم عسکر وجوده کتیرمك ایچون فرانسه‌دن ضابطلر جلب ایدیله‌رك «نظام جدید» نامیله پیاده عسکری تحریرینه واوروپالك منتظم اردولرینه تقلیداً طابورلر ترتیبنه باشلانیلوب بونلر ایچون اسکدارده ولوند چفتلکنده مخصوص قشله‌لر یاپیلدی.

پادشاه حضرتلرینك بویله بر طرفدن اصلاحات وتنسیقات ایله دیگر طرفدنده آناطولیده، روم ایلیده پیدا اولان زوربالری تأدیب ایتمکله اوغراشدیغی شو زمانده مشهور ناپولئون بوناپارت — انکلتره ایله اولان مخاصمه‌سندن هندستان طریقنی تهدید ایتمك بهانه‌سیله — مصره عسکر ادخال و کوله‌منلری بالمحاربه مغلوب ایده‌رك قاهره‌یی ضبط ایتدی (١٢٣١) .

قوّرینه دولت علیه فرانسه‌نك خصمی بولنان انكلیزلرله اتفاق
ربو اتفاقه مؤخراً روسیه دخی داخل اولمش بولندیغندن انكلیز
عثمانی ایو قیرده فرانسز دوننماسنی پریشان ایتدیكی كبی دولت علیه
نتیجه دوننمالری‌ده جزایر سبعهٔ یونانیه‌یی، پارغه وپره‌وزه‌یی ضبط
بغداد ایده‌رك مظهر موفقیت اولدیغندن وسوریه اوزرندن سوق
ان عساكر جدیدهٔ عثمانیه دخی قوّت وسطوتنی كوستردیكندن
شون منهزماً مصره چكلمكه وصوكره اورایی‌ده ترك ایله فرانسه‌یه
كه مجبور اولدی.

مصره سوق اولنان روم ایلی عسكری میاننده آرناود كوكللولرك
كرده‌لرندن بولنان قواله‌لی محمد علی آغا غایت مدبّر و فطین
كله برابر حریص شان بر آدم اولدیغندن فرانسزلر چكلدكدن
كره مصره والی اولان خسرو پاشایه معارض چیقوب بر طرفدن‌ده
حیله ایله خلقی هم والیدن هم كوله‌منلردن تبرید ایده‌رك كندی
ه جلبه چالشمش وفی‌الوقوع تدبیری تقدیره موافق دوشدیكندن
رتبهٔ سامیهٔ وزارتله مصر والیلكنی اله كچیرمشدر (۱۲۲۰).

بوناپارت فرانسه ایمپراطورلغی مقامنه ارتقا ایتدكدن‌صوكره دولت
له اتفاقی آرزو ایده‌رك استانبوله مشهور جنرال‌سبستیانی كوندردی.
لر بونی خبر آلنجه دوچار وهم وتلاش اوله‌رق اتفاقه میدان
ملك مقصدیله بغتةً مرمره‌یه دوننما صوقه‌رق پای‌تختی تهدیده
لدی. فقط جنرال مومی‌الیه رفاقتنده‌كی ضابطلرك دخی انضمام
له استانبول مكمل صورتده تجهیز اوله‌رق حال‌تدافعه قونلدیغندن
ر برایش كوره‌مه‌یه‌جكلرینی آكلایوب چكلدیلر.

فرانسه ایله محارب بولنان روسیه دولتی ایسه باب عالینك فرانسه اتفاقنه کیره‌رك کندی علیهنه عسکر سوق ایتمه‌سندن قورقوب عثمانلی اردوسنك حرکتجه تفوّق قازانماسنه وقت براقمسزین همان حدودی تجاوزله خوتین و آق کرمان قلعه‌لرینی ضبط ایتدی .

بونك اوزرینه دولت علیه دخی قاره‌دن روسیه اوزرینه اردو سوق ایتدیکی کبی دکیزدن‌ده انکلیز اوزرینه دونما چیقاردی .

صدارت قائممقاملغیله استانبولده قالان مصطفی پاشا تجددات وترقیات علیهنده بولنان خائنلردن اولدیغندن، کرك آلتك حمیت‌پرورلك نقابی آلتنده ستر ایتمك ایسته‌دیکی مفسدتلر، کرك یکیچریلرله بیرولری بولنان عاصیلرك حرکات باغیانه‌سی آرتق هردرلو تحملك خارجنه چیقدی؛ اودرجه‌یه قدرکه آرتق نهایت پادشاه سلیم القلب حضرتلری سلطنتدن فراغته مجبور ایتدی .

بر سنه قدر معمر اولدقدن صوکره عزم کلشن‌سرای جنان ایتمشدر (۱۲۲۲) . (رحمه الله)

نعش مبارکلری پدرلری سلطان مصطفی مرحومك تربه‌سنده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
۱۱۷۵	۱۲۰۳	۱۲۲۲	۱۹	٤۸

۲۹

عهد سلطان مصطفای رابع

سلطان سلیم ثالثك بروجه‌محرر وقوع ارتحالی اوزرینه عمزاده‌سی سلطان مصطفی خان رابع حضرتلری تخت خلافته جلوس ایتدی .

مدت سلطنتلرنده روسیه ایله متارکه اولندیغی کبی نظام جدید

عسکرینی چکه‌مه‌ین یکیچریلر ایله اوغراشلمش وعلمدار مصطفی پاشایه طرفدار اولان قاباقجی تأدیب ایدلمشدر.

سلطان مصطفای رابع حضرتلرینك برسنه‌دن عبارت اولان دور سلطنتلری وقایعی ایشته شوندن عبارتدر.

١٢٢٣ ده وقوع ارتحاللری اوزرینه مقام سلطنته برادر زاده‌لری سلطان محمود خان عدلی حضرتلری قائم اولدیلر.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٩٣	١٢٢٢	١٢٢٣	١	٣٠

٣٠

عهد سلطان محمود خان ثانی

خاقان مشارالیه جلوس ایتدکلری زمان یکرمی اوچ یاشنده ایدیلر (١٢٢٣). مخلصلری (عدلی)در. جلوسنه قدر شایع اولمامشدی[١].

سلطان محمود حداثت سنیله برابر — مقتضای درایت وعرفانی اوزره — حقایق اموره آگاه وعلی‌الخصوص عم مکرملری سلطان سلیم ثالث حضرتلرینك اجرادن کری طورمادیغی وصایا و تلقیناتك حسن تأثیری اثری اوله‌رق پرانتباه برپادشاه اولدیغندن جلوسنی متعاقب ممالك شاهانه‌نك هرطرفندن جلب ایتدیکی اعیاندن مشکل بردیوان عالیده دولتك یکیچرلك یوزندن اوغرادیغی ضررلری منتظم برهیئت عسکریه‌نك وجوده کتیرلمه‌سنده‌کی محسناتی درمیان وبوخصوص ایچون

[١] تاریخ جلوس اولمق اوزره سویله‌نیلن شومصراع طوغروسی پك جمعیتلی دوشمشدر: «اولدی عدلی خان محمودك جلوسنده عیان».

جمله‌یی ارضا ایده‌رك لوند چفتلکنده‌کی قشله‌ده منتظم عسکره اساس اولمق اوزره تعلیم وتربیه‌یی امر ایتدی .

[سلطان محمود خان ثانی]

١٢٢٣ ده یعنی جلوس همایون سنه‌سنده روسیه دولت علیه‌یه قارشی اعلان حرب ایده‌رك صربلیلرك دخی التحاقیله ایجه غلباته مظهر اولدی . آنجق دیکر طرفدن فرانسه امپراطوری ناپولئون روسیه‌یه

هجوم ایتمکله ایکی دشمن آره‌سنده قالان موسقوف وترك مخاصمه‌یه مسارعت ایله‌دی .

فقط صربلیلر عصیانده دوام ایده‌رك امتیازاتنی توسیع وبرقاچ سنه صوکره‌ده کسب استقلال ایتمشدر .

روسیه وصرپ غائله‌سنك برطرف اولماسی اوزرینه برزماندنبری ظهور ایدوب دائرهٔ شقاوتنی جزیرة العرب چوللرندن بغداد وبصره جهتلرینه قدر توسیع ایدن وباخصوص حرمین شریفینی ضبط ایده‌رك حجاجه یول ویرمه‌ین وهابیلر مصر والیسی محمد علی پاشا مأموریتیله تنکیل اولندیغی کبی یانیه‌ده سرکشانه افعال وحرکاته جرأت ایدن تپه‌دلنلی علی پاشا دخی تادیب ایدلدی .

تپه‌دلنلی وقعه‌سی هرنه قدر علی پاشانك ازاله‌سیله امحا ایدلمش ایسه ده کندیسنك دولته قارشی کوستردیکی اطوار باغیانه موره‌لیلره عصیان ایچون موجب جرأت اولمش اولدیغندن اوطرفلرجه‌ده دولته یکی برغائله آچیلدی .

مصر والیسی محمد علی پاشانك مخدومی ابراهیم پاشانك عهده‌سنه کرید وموره والیلکیله برابر تسکین عصیان مأموریتی ویرلدی . ابراهیم پاشا اینه‌بختی ومودون قلعه‌لرینی آلدقدن صوکره موره‌یه مصر عسکرینی ادخال ایتدی .

ابراهیم پاشا موره ایشلریله اوغراشدیغی صیره‌ده سلطان محمود خان حضرتلری یکیچریلری اورته‌دن قالدیرمغی قطعیاً عزم ایده‌رك — کیفیت مفصلاً تده بیان اولندیغی وجه ایله — حسن صورتله موفق دخی اولدی (١٢٤١) .

بوموفقیت اوزرینه پادشاه ظفرپناه حضرتلری عساکر منتظمه‌نك تشکیل وتعلیمی خصوصلرینه صرف همت بیوردی . اصلاحات

داخلیه ایله اشتغال اولنـان شو اثناده یونانستان اوروپا دولتلرینـك مظاهرتیله دعوای استقلاله پای‌انداز قیام ونهایت دولت‌علیه ایله روسیه بیننده آچیلان محاربه‌نك کوستردیکی مجبوریت اوزرینه باب عالینك دخی تصدیقنه مظهر اوله‌رق نائل مرام اولدی.

مصر والیسی محمدعلی پاشا تسکین‌شورش واعادهٔ آسایش وسیله‌سیله سوریه‌یه اطالهٔ‌دست تغلب ایدوب دولتك باشنه‌یکیدن برغائله آچمش وروسیه دخی دولت علیه ایله متفق بولندیغی حالده محمد علینك حقندن کلنه‌مه‌مش اولماسی حضرت پادشاهك غیرتنه طوقونه‌رق اوصاحب همت، سلطنتك اوتوز ایکنجی سنه‌سی عازم دار آخرت اولدی (١٢٥٥) (رحمه الله)

مدفن عالیلری چنبرلی طاش قربنده — فرزند نجیبلری عبدالمجید خان حضرتلرینك احیا کرده‌لری اولان — تربهٔ مخصوصه در.

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١١٩٩	١٢٢٣	١٢٥٥	٣٣	٥٥

٣١
عهد سلطان عبد المجید خان

سلطان محمود حضرتلرینك وقوع ارتحاللری اوزرینه شهزاده سلطان عبدالمجید عالی‌بخت کمال اقبال ایله آرایش دیهیم وتخت اولدی (١٢٥٥).

مصر احوالی کیتدکجه فنالشیور ایدی. نهایت دول معظمه مسئله‌یه مداخله ایتمه‌سیله عقد اولنان معاهده‌ایله مصر، دولتك برایالت ممتازه‌سی حالنه قونلدی.

غائلهٔ مصریه‌نك اندفاعنی متعاقب دور مسعود تجدّدك مبدئی اولمق اوزره «کلخانه خط همایونی» اعلان ایدلدی (١٢٥٦).

شو موفقیت عظیمه اوزرینه پادشاه نوجاه حضرتلری خط همایونك
محتویات موعوده‌سندن اوله‌رق اصلاحات ملکیه و تنسیقات عسکریه

[سلطان عبد المجید خان]

اجراسی، معارف عمومیه تأسیسی کبی امور خیریه ایله اشتغاله باشلادیلر.
۱۲۵۹ سنه‌سنده اجرا اولنان تنسیقات عسکریه موجبنجه دولت — نصفی موظف، نصفی ردیف اوله‌رق — اوچ یوز بیك عساکر نظامیه‌یه مالك اولدی.

من القدیم ممالك عثمانیه حقنده بر امل حریصانه‌ده بولنان روسیه دولتی بعض مطالبه قیام ایتدیکندن محافظهٔ استقلال ایچون اعلان حرب ایلدی (١٢٦٩) .

صدر اعظم مشهور مصطفی رشید پاشا ایله آنك مکتب سیاستی پرورده‌لرندن عالی وفؤاد پاشالرك تدابیر حکیمانه‌لری ایله انکلتره وفرانسه ومؤخراً ساردنیا [ایتالیا] دولتلری دولت علیه‌نك دائرهٔ اتفاقنه داخل اولدقلرندن درت سنه قدر امتداد ایدن شو محاربه روسیه‌لك مغلوبیتیله ختام بولدی (١٢٧٣) .

فقط روسیه بو محاربه‌دن استحصال ایده‌مه‌دیکی منافعی بر طاقم تحریکات وافساداتایله استحصال ایتمکی پولتیقه‌سنه اساس اتخاذ ایتمش وبو سببله یونان وقره طاغ عصیانلری وقوعه کلوب دولتی بر خیلی یورمشدر .

بو آره‌لق سوریه جهتنده‌ده بر قاریشقلق ظهور ایتمش ایسه‌ده فؤاد پاشا مأموراً عزام وبو ایشده ذی مدخل اولانلر ازاله واعدام اولنه‌رق بر طرف ایدلدی .

بو وقعه آره‌سندن چوق کچمکسزین سلطان عبدالمجید خان حضرتلری قرق بر یاشنده ایکن ارتحال دار نعیم ایله‌دی (١٢٧٧) . رحمه الله

جد عالیلری سلطان سلیم اول جامع شریفی حولیسنده‌کی تربهٔ مخصوصه‌ده مدفوندر .

ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١٢٣٧	١٢٥٥	١٢٧٧	٢٢	٤١